ПРОЛЕТАРЫІ УСІХ КРАІН, ЕДНАЙЦЕСЯ!

ЗАРА

ОРГАН БРЭСЦКАГА АБКОМА КП(б)Б І АБЛАСНОГА СОВЕТА ДЭПУТАТАЎ ПРАЦОЎНЫХ

№ 121 (492) || Нядзеля 25 мая 1941 г. || Цана 15 кап.

У МАСКВУ НА ЎСЕСАЮЗНУЮ СЕЛЬСКАГАСПАДАРЧУЮ ВЫСТАЎКУ

У Маскву на ўсенародны агляд калгасных перамог — сельскагаспадарчую выстаўку, — упершыню ў гэтым годзе ў якасці ўдзельнікаў выстаўкі едуць дзесяткі перадавых калгаснікаў вобласці, якія заваявалі гэта пачэснае права стаханаўскай работай на соцыялістычных палях.

22 мая на адкрыццё выстаўкі ў Маскву, у якасці госця, выехала калгасніца калгаса імені Варашылава, Жабінкаўскага раёна, Марыя Байдоўская. Яна з'яўляецца ў калгасе знатнай стаханаўкай, біруе звяном. Разам з ёй выехаў таксама старшыня маладога калгаса імені Леніна, Матыкальскага сельсовета, Брэсцкага раёна, Афанасій Клімук.

26 мая на Ўсесаюзную сельскагаспадарчую выстаўку выедзе першая група перадавікоў сельскай гаспадаркі вобласці — удзельнікаў выстаўкі. Сярод іх старшыня калгаса імені Варашылава, Сямяціцкага раёна, Браніслаў Барахадзюк. У мінулым годзе гэты калгас зняў сярэдні ўраджай зерневых з плошчы 72,9 гектара па 11,1 цэнтнера і па 150 цэнтнераў бульбы з кожнага гектара. За гэтыя паказчыкі калгас зацверджан удзельнікам выстаўкі.

Пачэснае права ўдзелу ў выстаўцы ў сёлетнім годзе ў нашай вобласці заваявалі 31 калгас, 7 малочна-таварных калгасных ферм і 66 перадавікоў калектыўнай сельскай гаспадаркі.

К. Рэм.

ШТОДЗЁННА ПРАВЯРАЦЬ ВЫКАНАННЕ ПАРТЫЙНЫХ РАШЭННЯЎ

Нядаўна ў нашай вобласці закончыліся справаздачна-выбарныя сходы пярвічных партыйных арганізацый. Выступаючыя ў спрэчках таварышы падверглі вострай крытыцы маючыяся недахопы і ўнеслі рад практычных прапаноў, накіраваных на новы ўздым партыйнай работы, на паспяховае выкананне задач, пастаўленых XVIII з'ездам ВКП(б) і XVIII Усесаюзнай партыйнай канферэнцыяй.

Уноў выбраныя кіраўнікі пярвічных партыйных арганізацый з усёй большэвіцкай страснасцю прыступілі да выканання наказаў комуністаў, да штодзённай сістэматычнай праверкі выканання рашэнняў справаздачна - выбарных сходаў.

Добра пастаўленая, своечасовая праверка выканання, глыбокі кантроль за правядзеннем у жыццё рашэнняў партыйных сходаў і наказаў комуністаў — з'яўляюцца адной з асноўных і рашаючых умоў большэвіцкага кіраўніцтва.

Партыя большэвікоў заўсёды вучыла і вучыць нас, што поспех любой справы, пасля таго, як прынята правільнае рашэнне, залежыць ад арганізацыйнай работы, ад правільнай арганізацыі барацьбы за правядзенне ў жыццё дырэктыў партыі і ўрада, ад праверкі выканання.

Таварыш Сталін на XVII з'ездзе гаварыў: «Добра пастаўленая праверка выканання — гэта той пражэктар, які дапамагае асвятляць становішча работы апарата ў любы час і выводзіць на свет божы бюракратаў і канцылярыстаў. Можна з упэўненасцю сказаць, што дзевяць дзесятых нашых прарэх і прарываў аб'ясняюцца адсутнасцю правільна пастаўленай праверкі выканання. Не можа быць сумнення, што пры наяўнасці такой праверкі выканання прарэхі і прарывы былі-б напэўна папярэджаны».

Яскрава, што самае лепшае рашэнне можа ператварыцца ў пустую паперку, у дэкларацыю, калі ўслед за рашэннем не паследуе самая строгая праверка выканання. Дзелавая і дзейсная патрабавальнасць да самаго сябе і да другіх, жалезная дысцыпліна, рашучая і настойлівая барацьба за выкананне рашэнняў партыі — з'яўляюцца абавязковым законам для кожнага партыйнага кіраўніка, для кожнага комуніста. Там, дзе гэтай патрабавальнасці няма, там, дзе адсутнічае праверка выканання, там зараджаецца расхлябанасць, расшатваецца партыйная і дзяржаўная дысцыпліна, там пачынаюць разлагацца нават добрыя работнікі.

Кантроль і праверка выканання ў рабоце партыйнага кіраўніцтва з кожным днём усё глыбей і глыбей уходзяць у практыку партыйных арганізацый, займаюць належнае месца ў штодзённай дзейнасці партыйных органаў.

Можна прывесці рад прыкладаў, паказваючых, як кіраўнікі пярвічных партыйных арганізацый, надаючы выключна важнае значэнне пытанням праверкі выканання, з першых-жа дзён пасля справаздачна-выбарных сходаў узяліся за рэалізацыю наказаў комуністаў, за ажыццяўленне вынесеных рашэнняў сходаў, за праверку выканання.

Пярвічная партыйная арганізацыя саўгаса Астражаны, Ружанскага раёна, (сакратар партарганізацыі тав. Нікалаеў) у рашэннях схода запісала аб наладжванні партыйнай вучобы сярод комуністаў, разгортванні эканамічнай адукацыі і наметіла рад іншых мерапрыемстваў.

Пасля схода сакратар партарганізацыі тав. Нікалаеў пагутарыў у паасобку з кожным комуністам, высветліў, якая патрабуецца ім дапамога, параіў, як лепш выконваць партыйныя даручэнні. А праз тыдзень ён праверыў, як выконваюцца партыйныя даручэнні і наказы комуністаў з справаздачна-выбарнага схода.

У выніку штодзённага кантроля і канкрэтнай дапамогі комуністам у іх рабоце тут у сучасны момант добра наладжана вывучэнне «Кароткага курса гісторыі ВКП(б)», рэгулярна праводзяцца гутаркі па вывучэнню эканомікі раёна.

Добра выконваюцца рашэнні справаздачна-выбарнага схода ў пярвічнай партыйнай арганізацыі Брэсцкай канторы сувязі (сакратар партарганізацыі тав. Смірноў). Тут пасля справаздачна-выбарнага схода комуністы навялі яшчэ лепшы парадак у гаспадарцы канторы сувязі, рэгулярна наведваюць заняткі па эканамічных пытаннях і асваенню вытворчасці, на якой яны працуюць.

Значных зрухаў у сваёй рабоце пасля справаздачна-выбарнага схода дабілася пярвічная партыйная арганізацыя чацвертай дыстанцыі пуці, Кляшчэльскага раёна. Трымаючы другое месца па Беластоцкай чыгунцы, тут і зараз комуністы не здаюць тэмпаў. У чацвертым акалодку гэтай дыстанцыі комуністы Ткачоў, Прыходзька і іншыя штодзённа выконваюць свае вытворчыя заданні на 170—180 процантаў. За ўзорнае трыманне пуці гэты акалодак атрымаў атэстат перадавога прадпрыемства. Такіх прыкладаў можна прывесці многа. Яны сведчаць аб тым, што большасць партыйных арганізацый па-большэвіцку ўзяліся за выкананне рашэнняў справаздачна-выбарных сходаў.

Аднак, сярод нашых кіруючых партыйных работнікаў не перавяліся яшчэ такія таварышы, якія ў час справаздачна-выбарных сходаў многа патрацілі энергіі на складанне красамоўных рэзалюцый і пастаноў, а пасля сходаў палец аб палец не ўдарылі ў галіне выканання вынесеных рашэнняў і праверкі іх выканання комуністамі.

На справаздачна-выбарным сходзе пярвічнай партыйнай арганізацыі Косаўскага выканкома райсовета многа гаварылі аб недысцыплінаванасці комуністаў, невыкананні партыйных даручэнняў і г. д., вынеслі разгорнутую пастанову, указалі тэрмін выканання, наогул прадугледзілі ўсё. Пасля схода сакратар партыйнай арганізацыі тав. Садоўскі імкнуўся выконваць указанні справаздачна-выбарнага схода, але ў яго нехапіла большэвіцкай напорыстасці і патрабавальнасці.

У гэтай партарганізацыі на першы сход пасля выбараў з 16 комуністаў своечасова з'явіліся толькі 6 таварышоў, а комуністы тт. Лебедзеў, Езерскі, Саўчук, Кулецкі і другія з'явіліся са спазненнем ад 30 мінут да адной гадзіны.

З даклада тав. Саўчука і камісіі па праверцы выканання ім партыйнага даручэння высветлілася, што ён за два месяцы пасля XVIII партыйнай канферэнцыі нічога не зрабіў па растлумачэнню рабочым рашэнняў партыйнай канферэнцыі.

Такія факты адсутнасці большэвіцкага стыля работы назіраюцца і ў радзе пярвічных партыйных арганізацый Дывінскага, Кляшчэльскага, Ружанскага і Камянецкага раёнаў вобласці. Многія кіраўнікі пярвічных партыйных арганізацый да гэтага часу не зразумелі яшчэ велізарнай важнасці праверкі выканання вынасімых партыйнымі арганізацыямі рашэнняў.

Прамы абавязак усіх партыйных арганізацый, партыйных кіраўнікоў — умела і своечасова выконваць кожнае рашэнне партыйных органаў, правяраць выкананне сваіх уласных рашэнняў.

Нашы партыйныя арганізацыі ва ўсёй сваёй дзейнасці павінны памятаць указанне таварыша Сталіна аб ролі і значэнні арганізацыйнай работы. Калі ва ўсіх партыйных арганізацыях будзе ўзнята на новую вышыню арганізацыйная работа, калі ў іх будзе добра пастаўлена праверка выканання, мы хутчэй палепшым партыйнае кіраўніцтва ўсімі галінамі соцыялістычнага будаўніцтва.

Хутчэй закончыць веснавую сяўбу

Максімальна выкарыстаць час

Згодна зводцы, план сяўбы ў Гайнаўскім раёне на 20 мая выканан на 88,2 процанта. Сяляне-аднаасобнікі з 12.088 га засеялі 10.073 гектары. Такія сельсоветы як Нарэўскі, Крыніцкі, Орэшкаўскі, Беляпскі, поўнасцю закончылі сяўбу яравых. З зводкі таксама бачна, што 5 калгасаў раёна выканалі план сяўбы на 117 процантаў.

На першы погляд справа абстаіць, быццам, не зусім дрэнна — засталося няшмога зрабіць да поўнага скančэння сяўбы. У сапраўднасці атрымоўваецца не так. Асабліва наглядна гэта можна прасачыць на ходзе сяўбы ў калгасах.

У раёне толькі адзін калгас «1-га мая» закончыў сяўбу яравых на плошчы 48 гектараў. Тры калгасы, па словах сакратара райкома партыі тав. Дзержынскага, толькі заканчваюць палявыя работы. І асабліва дрэнна абстаіць справа з сяўбой у калгасе імені Калініна, Старакорненскага сельсовета (старшыня калгаса Алексей Кучко). У гэтым мы ўпэўніліся самі.

Калгас павінен засеяць усіх яравых культур 165 гектараў. На 20 мая было засеяна ўсяго 40 гектараў. Мы наведалі калгас 22 мая. У гэты дзень тут адбывалася пасадка бульбы, сяўба аўса і ячменю. Па падліках кіраўнікоў, у калгасе засталося яшчэ засеяць 45 гектараў аўса, 10 ячменю, 18 бульбы, 5 гароху, 3 ільну, 6 проса, 2 грэчкі і другія культуры — усяго каля 100 гектараў.

Адзінай прычынай такога недапушчальнага адставання з сяўбой усе лічаць дрэннае, неспрыяючае надвор'е. Нам здаецца, што справа не толькі ў гэтым. Прычына яшчэ і ў тым, а гэта галоўнае, што ў калгасе не была як след арганізавана праца. Неспрыяючы для сяўбы час не быў дастаткова выкарыстан для падрыхтоўкі глебы, вывазкі гною, падрыхтоўкі насення бульбы і г. д. Цяпер ўсё трэба рабіць адразу, а гэта, натуральна, зацягвае ход сяўбы.

Як бачым з становішча спраў у калгасе імені Калініна, палявыя работы ў калгасах раёна далёка не закончаны. Чаму ж у зводцы ўказана, што план сяўбы ў калгасах нават перавыканан?

Увесь сакрэт, аказваецца, састаіць у наступным. Калі праводзіліся работы па давядзенню плана сяўбы, у раёне было ўсяго два калгасы. Гэтай вясной арганізавана тры новых. Плошча яравых пасеваў у калгасах сама сабой павялічылася за лік уноўарганізаваных. Вось яна і ўлічваецца ў графе выканання плана сяўбы, а ў планавыя заданні не ўваходзіць.

Такія свайго роду маніпуляцыі ў зводках, скажаючыя сапраўднае становішча спраў, робяцца амаль ва ўсіх раёнах вобласці. Як іх расцаніць? Па меншай меры—гэта самаабман, мяжуючы з очкаўціраце́льствам. Нічога, акрамя шкоды, справе ён не прыносіць. Незразумела, чаму абласны зямельны аддзел адносіцца абыякава да такога становішча?

Не ўсё абстаіць благапалучна ў Гайнаўскім раёне і з сяўбой у аднаасобных сялянскіх гаспадарках. Тут адстаюць такія сельсоветы, як Чыжэўскі, Дубінскі і другія, якія маюць найбольшую ўдзельную вагу і будуць вырашаць выкананне плана сяўбы.

Адсталым участкам таксама з'яўляецца сяўба ільну. Гэтай культуры на 20 мая было засеяна 53,2 процанта плана. Такое становішча тлумачыцца тым, што сяляне тут трымаюцца старага звычаю—сеяць лён пазней усіх культур.

— Трэба, каб зямля добра нагрэлася,— гавораць яны.

Такія настроі моцны і ў калгаснікаў. Таму ў калгасе імені Калініна пад сяўбу ільну адведзена плошча зямлі, якая знаходзіцца ў самым нізкім месцы. Тут лён яшчэ і не думалі сеяць. Сам старшыня калгаса тав. Кучко лічыць, што сеяць лён яшчэ рана. З такога роду настроямі дастатковай барацьбы не вядзецца.

Наступілі рашаючыя дні. Партыйным і совецкім органам Гайнаўскага раёна трэба прыняць усе меры, каб максімальна выкарыстаць час для хутчэйшага скančэння сяўбы.

Я. Нілін.

Хутка і высокаякасна

Ударнымі тэмпамі заканчваюць веснавую сяўбу калгаснікі калгаса імені Сталіна, Любішчыцкага сельсовета, Косаўскага раёна. Усяго ўжо засеяна 94 гектары зерневых. Найлепшыя ўзоры стаханаўскай работы на сяўбе паказваюць трэцяя і другая брыгады. Калгаснікі Васіль Бахур, Філіп Чынбар, Фёдар Рудзько, Анна Сушко, Соня Саханька і іншыя на ўсіх участках работы — баранаванні, сяўбе, ворыве — ідуць уперадзе астатніх калгаснікаў. Спаборнічаючы паміж сабой, яны выконваюць дзённыя нормы выпрацовак на 170—200 процантаў.

Стымулам высокай прадукцыйнасці працы з'явілася пастанова партыі і ўрада аб дадатковай аплаце працы за павышэнне ўраджайнасці зерневых і тэхнічных культур і прадуктыўнасці жывёлагадоўлі.

Калгаснікі змагаюцца за высокую ўраджайнасць і прадуктыўнасць жывёлагадоўлі з тым, каб атрымаць дадатковую аплату за чэсную і старанную працу.

У сучасны момант у калгасе шырока разгорнута пасадка бульбы. На добра апрацаванай і ўгноенай глебе пасаджана ўжо 25 гектараў. Адначасова праводзіцца сяўба тэхнічных культур. Ва ўсіх брыгадах сяўба праходзіць хутка і добраякасна.

У брыгадах, непасрэдна ў полі, працуюць агітатары. Яны сістэматычна праводзяць з калгаснікамі гутаркі, арганізоўваюць чыткі газет. У калгасе рэгулярна выходзіць насценная газета, якая шырока асвятляе ход веснавой сяўбы, паказвае вопыт перадавікоў і крытыкуе адстаючых.

І. Алексейчык.

ПЕРАДАВАЯ ВЁСКА

У вёсцы Радзеж, Маларыцкага раёна, паспяхова заканчваюцца веснавыя палявыя работы. Сяляне вёскі своечасова і высокаякасна закончылі сяўбу аўса, ячменю, лубіну і іншых зерневых культур, а таксама набліжаюцца да заканчэння пасадкі бульбы. На сяўбе строга захоўваюцца агратэхнічныя правілы.

Перадавымі па правядзенню сяўбы з'яўляюцца Ілья Русавук, Нікалай Холад, Клім Нушчык, Арцём Канашук, Якаў Холад. Яны першымі ва ўсёй вёсцы поўнасцю выканалі даведзеныя ім планы па веснавой сяўбе.

С. Дацік.

НОВЫЯ КАЛГАСЫ

ПРУЖАНЫ. Пераканаўшыся на вопыце калгасаў аб перавагах буйнай калгаснай гаспадаркі перад дробнай аднаасобнай, сяляне раду вёсак раёна за вясну бягучага года аб'ядналіся ў сельскагаспадарчыя арцелі.

Напярэдадні веснавой сяўбы сталі на калгасны шлях жыцця сяляне вёскі Хорава. Сваю сельскагаспадарчую арцель яны назвалі іменем арганізатара большэвіцкай партыі В. І. Леніна.

Упершыню 34 бядняцка-серадняцкіх гаспадарак вёскі Постолова, Падрайчыцкага сельсовета, аб'яднаўшыся ў калгас «Перамога», сумесна правялі веснавую сяўбу.

Днямі ў раёне арганізаваўся новы калгас «Чырвоная звязда» ў вёсцы Смаляны, Смалянскага сельсовета. На першым сходзе было прынята ў калгас 18 гаспадарак. Уноў арганізаванаму калгасу дзяржава аказала дапамогу насеннем і паспяхова правесці веснавую сяўбу.

Зараз у раёне налічваецца 11 калгасаў. Усе калгасы паспяхова правялі сяўбу ранніх зерневых, заканчваюць пасадку бульбы і гароднiны.

Н. Фёдараў.

Па Савецкай краіне

Самадзейныя гурткі Мінскага клуба станкабудаўнічых заводаў імені Варашылава і імені Кірава добра наладзілі сваю работу.

На здымку: на рэпетыцыі джаз-аркестра клуба. Фота І. Брэйво (БЕЛТА).

ВЯЛІКІЯ ДАХОДЫ АД ДЗЯРЖАЎНЫХ ПАЗЫК

Даходы працоўных ад дзяржаўных пазык растуць з кожным годам. Калі ў 1939 годзе ашчадныя касы Магілеўскай вобласці выплацілі насельніцтву 2.367.800 рублёў, то ў 1940 годзе —3.768 тысяч рублёў. Толькі за апошнія 4 месяцы бягучага года працоўным вобласці выплачана выйгрышаў у суме 1.802 тысячы рублёў, у тым ліку каля поўмільёна рублёў выплачана працоўным Магілева. Многія атрымалі вялікія выйгрышы. Жыхар Магілева грамадзянін Л. за апошнія 5—6 год атрымаў звыш 20 выйгрышаў, у тым ліку па аднаму з тыражоў дзяржаўнай унутранай пазыкі 1938 года ён выйграў 25 тысяч рублёў. (БЕЛТА).

УНІВЕРСАЛЬНЫ ГАЗАГЕНЕРАТАРНЫ ТРАКТАР

ЛЕНІНГРАД. Усесаюзны навукова-даследчы інстытут механізацыі тарфяной прамысловасці па прапанове інжынера П. С. Канцавога ўнёс у канструкцыю газагенератарнага трактара ХТЗ рад змяненняў. Яны дазваляюць машынам працаваць не толькі на чурках, але і на тарфяных брыкетах.

Выпрабаванні рэканструіраванага трактара далі добрыя рэзультаты. Ён працаваў 250 гадзін на кавалкавым торфе з абсалютнай вільготнасцю да 37—45 процантаў і зольнасцю да 7 процантаў. Трактар з поспехам працаваў і на торфе зольнасцю да 10—12 процантаў.

Магутнасць, якую развівае пры гэтым трактар, не ніжэй звычайнай, якая атрымліваецца пры сухім драўляным паліве.

Работа трактара на торфе ў чатыры з лішнім раза танней, чым на газе, і ў два разы, — чым на драўляных чурках. Толькі адно торфапрадпрыемства «Тесово», якое мае 50 трактараў, зможа атрымаць за год сотні тысяч рублёў эканоміі.

(ТАСС).

Адкрыўся летні сезон веласіпеднага спорта. У спаборніцтвах сярод мужчын на 25-кілометровую дыстанцыю першынства заваяваў майстар спорта СССР Б. А. Большакоў.

На здымку: тав. Большакоў на Маскоўскім шасе.

Фота І. Шышко (БЕЛТА).

ЭКСПЕДЫЦЫІ ТУРКМЕНСКАГА ФІЛІЯЛА АКАДЭМІІ НАВУК

З прадгор'я Копет-Дага вярнулася экспедыцыя Туркменскага філіяла Акадэміі навук СССР. Яна знайшла каштоўныя археалагічныя помнікі. Вялікую цікавасць прадстаўляе адкрыты ёю маўзалей «Махтум», пабудаваны ў XIII—XIV веках.

Экспедыцыя, выязджаўшая ў дрэўняе гарадзішча Абівард, дэталёва вывучыла маўзалей «Чугундор» — узор высокага майстэрства туркменскіх зодчых. Тут захаваўся арашальны канал, пабудаваны прыкладна тысячу год назад (ТАСС).

ЗБОР ТВОРАЎ ЯНКІ КУПАЛЫ І ЯКУБА КОЛАСА

Беларускі чытач атрымае у гэтым годзе першыя тамы поўнага збору твораў лаўрэата Сталінскай прэміі народнага паэта рэспублікі Янкі Купалы і народнага паэта рэспублікі Якуба Коласа.

У першы том твораў Янкі Купалы ўвойдуць вершы, напісаныя паэтам за перыяд 1904 — 1907 гг. Першы том вершаў Якуба Коласа, аб'ёмам у 20 друкаваных аркушаў, ахапляе перыяд 1904—1916 гг. У другі том твораў Якуба Коласа ўвойдзе проза — аповесці, апавяданні, публіцыстыка.

Усё выданне поўнага збору твораў народных паэтаў разлічана на 2—3 гады. Тыраж кожнай кнігі—10.000 экзэмпляраў.

На Ўсесаюзнай сельскагаспадарчай выстаўцы.

У зале Алтайскага края павільёна «Сібір». Фота В. Аляксеева (ТАСС).

НОВЫЯ РАЁННЫЯ ДРУКАРНІ Ў ЗАХОДНІХ АБЛАСЦЯХ БССР

У заходніх абласцях БССР арганізуецца 18 новых раённых друкарань, у тым ліку ў Беластоцкай вобласці — 5, Баранавіцкай — 3, Брэсцкай — 4. Туды завезены шрыфты, фарбы і іншыя паліграфічныя матэрыялы.

Большасць паліграфічных прадпрыемстваў ужо аснашчона абсталяваннем. Друкарні ў Сямяцічах і Дамачове, Брэсцкай вобласці, і ў Кольне, Беластоцкай вобласці, атрымалі новыя плоскадрукарскія машыны.

У друкарні «Беластокдрук» падрыхтоўваецца да пуску новая ратацыйная машына, атрыманая з Рыбінскага завода. За гадзіну машына дае 18.000 адбіткаў газет. Гэта першая ратацыя ў заходніх абласцях.

У Беласток, Баранавічы, Пінск, Брэст і Гродна завезены лінатыпы.

У АКАДЭМІІ НАВУК СССР

Прэмія імені академіка В. А. Обручэва

Прэзідыум Акадэміі навук СССР устанавіў прэмію імені акадэміка В. А. Обручэва. Размер прэміі — 10.000 рублёў. Яна прысуджаецца адзін раз у тры годы, пачынаючы з 1941 г., за лепшую работу па геалогіі Сібіры. Правам атрымання гэтай прэміі карыстаюцца ўсе маладыя вучоныя СССР, якія скончылі ВНУ або ВТНУ не раней, чым за 15 год да конкурснага года.

На атрыманне прэміі імені акадэміка Обручэва падаюцца навуковыя працы, закончаныя на працягу трох год, папярэдніх году яе прысуджэння. Працы могуць быць прадстаўлены навуковымі ўстановамі, групамі вучоных і асобнымі навуковымі работнікамі.

У ЦЭНТРАЛЬНЫМ СОВЕЦЕ АСОАВІЯХІМА БССР

Цэнтральны Совет Асоавіяхіма БССР прыняў рашэнні па пытаннях далейшага разгортвання ваеннага абучэння членаў таварыства. У сувязі з набліжэннем восьмых усесаюзных хімічных спаборніцтваў ЦС наметіў арганізаваць здачу групамі самаабароны жылых дамоў норм на калектыўны значок ППХА, правесці раённыя хімічныя спаборніцтвы. Устанаўліваецца пераходны сцяг ЦС Асоавіяхіма БССР для пярвічнай арганізацыі, заняўшай першынства ў спаборніцтве. Таксама прынята рашэнне аб спаборніцтве імені XXIV гадавіны Вялікай Кастрычніцкай соцыялістычнай рэволюцыі.

У рэспубліцы ўсё большая колькасць моладзі і членаў Асоавіяхіма імкнецца авалодаць ваенна-марской спецыяльнасцю, многія здаюць нормы на значок «Марак». У жніўні будуць праведзены спаборніцтвы значкістаў «Марак».

ЦС Асоавіяхіма БССР заслухаў даклад аб пастаноўцы ваенна-масавай работы ў пярвічнай арганізацыі калгаса «Новае жыццё», Чавускага раёна. За дасягнутыя поспехі яна ўзнагароджана граматай Цэнтральнага Совета.

Датэрмінова выканаем поўгадавы вытворчы план

Разгарнуўшаеся соцыялістычнае спаборніцтва сярод калектыва рабочых і служачых выявіла вялікія рэзервы і магчымасці на нашым заводзе. На працягу трох апошніх кварталаў мінулага года і чатырох месяцаў гэтага года наш завод з месяца ў месяц перавыконвае вытворчыя планы, паляпшае тэхніка-эканамічныя паказчыкі, умацоўвае працоўную дысцыпліну, ліквідуе тэхнічны брак прадукцыі і выконвае план па асартыментах.

Зараз калектыў рабочых і служачых завода шырока разгарнуў соцыялістычнае спаборніцтва за датэрміновае выкананне поўгадавой вытворчай праграмы. Мы абавязаліся выканаць шасцімесячны план да 11 чэрвеня. Акрамя гэтага, рабочыя і служачыя ўзялі абавязацельства палепшыць паказчыкі распрацоўкі драўніны, поўнасцю нагрузіць абсталяванне і ліквідаваць тэхнічны брак. Звыш плана да 1 ліпеня 1941 года мы дадзім 7 тысяч кубаметраў піламатэрыялаў.

По даручэнню агульнага схода рабочых і служачых лесазавода імені Чапаева, Гайнаўскага раёна:
Дырэктар завода Баравік, рабочыя-стаханаўцы — Карыцкая, Разумоўскі, Вішнеўская, Байцэрэк, Алексеюк, Гольц, Вдоўскі, Медзяк.

Поспехі арцелі „Чырвоны металіст"

Разгортваючы соцыялістычнае спаборніцтва і стаханаўскі рух, Брэсцкая арцель «Чырвоны металіст» дабілася значных поспехаў. У мінулым годзе вытворчы план быў выканан на 111 процантаў. Пры плане выпрацаваць прадукцыі на 467,5 тысячы рублёў, арцель дала яе на 519,1 тысячы рублёў у цэнах 1932 года.

У мінулым годзе ў арцелі налічвалася 13 стаханаўцаў, а зараз іх лік узрос да 39. Член арцелі Дубоўскі К. выконвае нормы выпрацоўкі на 181,3 процанта, Райчук — на 175 процантаў, Мернік — на 242,7 процанта, Омеленецкі — на 217 процантаў. За мінулы год арцель мела прыбытак у суме 69.186 рублёў. Асноўны фонд арцелі павялічыўся на 16.950 рублёў 50 капеек.

У рэзультаце шырокага прымянення стаханаўскіх метадаў і павышэння прадукцыйнасці працы месячная зарплата членаў арцелі ў мінулым годзе склала ў сярэднім 500 рублёў.

У першым квартале гэтага года, выконваючы рашэнне XVIII Усесаюзнай канферэнцыі ВКП(б) і пастанову партыі і ўрада аб развіцці мясцовай прамысловасці, арцель выканала свой вытворчы план на 162 проценты. У цэхах, майстэрнях і дварах наведзен узорны парадак. Раней арцель выпрацоўвала толькі вёдры, лямкі і адвалы і вырабляла дробны рамонт інвентара. Зараз вытворчасць значна пашырана. Арцель вырабляе рукамыйнікі, пацковы, зубы да барон, трыножкі, прыборы для печак, малочную пасуду, тапары, плугі, бароны, прымусныя іголкі і г. д. Значна павялічан выпуск лемяхоў і адвалаў. Раней арцель іх вырабляла за дзень да 250 кілаграмаў, а зараз вырабляе да 700 кілаграмаў.

Як недахоп, у рабоце арцелі трэба адзначыць недастатковую барацьбу за зніжэнне сабекошту выпускаемай прадукцыі. Яшчэ слаба разгорнута сярод членаў арцелі культурна-масавая работа. Не на належнай вышыні працоўная дысцыпліна. Бываюць выпадкі, калі асобныя начальнікі цэхаў не жадаюць выконваць указанні і распараджэнні старшыні праўлення арцелі.

І. Саномскі.

Справаздачна-выбарная кампанія ў прамысловых арцелях

10 мая пачалася справаздачна-выбарная кампанія ў прамысловых арцелях сістэмы аблмнагапромсаюза.

Ужо праведзены справаздачна-выбарныя сходы ў 40 арцелях. За паўтара года свайго існавання брэсцкі аблмнагапромсаюз аб'яднаў 90 арцелей, якія налічваюць 3.600 членаў. Непазбежнымі сталі былыя саматужнікі, рабочыя, аб'яднаныя ў промарцелі. Іх выступленні на справаздачна-выбарных сходах гавораць аб велізарным палітычным росце, аб уяўленні імі сваіх задач.

Пры арганізацыі ў Брэсце аблмнагапромсаюза ў вобласці налічвалася ўсяго 13 арцелей. Прыклад работы гэтых арцелей распаўсюдзіўся па вобласці, і арцелі пачалі арганізоўвацца ў самых глухіх месцах, адкуль прыязджалі дэлегацыі саматужнікаў у саюз з просьбай дапамагчы арганізаваць арцель. У рэзультаце сёння мы маем 90 арцелей, і рашэнне СНК СССР аб арганізацыі ў вобласці ў 1941 годзе яшчэ 21 арцелі будзе безумоўна выканана.

У 1940 годзе промарцелі мелі план па выпуску прадукцыі на 14 мільёнаў рублёў. За год было дана прадукцыі на суму 19 мільёнаў рублёў. На 1941 год промарцелям даведзен план у 26 мільёнаў рублёў. Работа ў першым і другім кварталах паказвае, што і гэты план будзе выканан. Арцель «Чырвоны металіст» у горадзе Брэсце на 20 мая ўжо выканала поўгадавы план.

Пастанову СНК СССР і ЦК ВКП(б) «Аб мерапрыемствах па павелічэнню выпуску тавараў шырокага спажывання і харчавання з мясцовай сыравіны» члены промарцелей сустрэлі з вялікім натхненнем. Яна дала вялікі штуршок у развіцці арцелей і выпуску дадатковай прадукцыі з мясцовай сыравіны.

Калі раней харчовыя арцелі працавалі па завазным газе, то зараз усе харчовыя арцелі, а іх налічваецца 10, пабудавалі мелавікі і самі выпрацоўваюць газ. Гэтыя ж харчовыя арцелі з крухмалу, якога ў вобласці дастаткова, выпрацоўваюць выдатную патаку, цукровасць якой 43—45 процантаў. Асвоілі выпуск з патакі мёду, сіропу, пернікаў, лікёру і г. д.

Арцель «Пабеда» ў горадзе Брэсце выпускае выдатнае віно з ягад. Кузнечныя арцелі ў вобласці на палову павялічылі выпуск тавараў, неабходных для сяла — выпушчана 70 тон лемяхоў і адвалаў, 15 тон падкоў, 300 плугоў і г. д.

Галантарэйная арцель у Брэсце развілася з 10 чалавек з адным цэхам да 95 чалавек з 6 цэхамі. Арцель выпускае чамаданы, дзіцячыя ранцы, партфелі, гаспадарчыя сумкі з адыходаў скуры, грэбні і расчоскі з рагоў і г. д. У бліжэйшы час пачне вырабляць гузікі, шчоткі. Трыкатажныя арцелі ў Брэсце, Кобрыне выпускаюць дарожкі з адыходаў ад сваёй вытворчасці і швейных арцелей, а таксама вяроўкі, лейцы, пастронкі, вату.

У Брэсце раней каўроў не выпрацоўвалі, а завозілі з Украіны, а зараз Брэсцкая арцель іх выпускае, маючы 20 ткацкіх станкоў. Цяжкая ручная праца саматужніка замяняецца машынай. Трыкатажныя арцелі за гэты час набылі звыш 40 машын: панчошных, трыкатажных, прадзільных і другіх. Галантарэйная арцель набыла такарныя станкі, маторы і іншае абсталяванне. З цесных падвальных памяшканняў былыя саматужнікі, зараз члены промарцелей, перабраліся ў светлыя добрыя памяшканні. Адкрыты буфеты, чырвоныя куткі і г. д. Усяго ў 1940 годзе арцелямі выкарыстана на капітальнае будаўніцтва і абсталяванне звыш аднаго мільёна рублёў. У 1941 годзе на гэтыя патрэбы намечана выкарыстаць таксама звыш мільёна рублёў.

Заново пабудаваны памяшканні для арцелей у Поразаве і Дамачаве.

З пачатку 1941 года на аснове выканання рашэняў XVIII партыйнай канферэнцыі і разгортвання стаханаўскага руху арцелі выпусцілі 75 цялег, 26 катлоў, адзін газагенератар, 600 валоў і матык, 400 ложкаў для дарослых і 650 дзіцячых. Выпушчана 7 тысяч таблетак сінькі, 5 тысяч літраў чарніла, 17 тысяч пар новага абутку і г. д.

Разам з ростам арцелей выраслі і людзі, выхаваныя нашай комуністычнай партыяй. Тав. Сідар — у мінулым рабочы па выпрацоўцы чамаданаў, паступіўшы ў арцель вырас да яе кіраўніка. За выдатную работу ён прэміраван. У Кобрыне старшынёй кузнечнай арцелі працуе старык-каваль 65 год Салпіцкі, які ў рабоце не ўступае моладзі. Арцель пад яго кіраўніцтвам значна пашырылася. Пабудавана новая кузня, арганізаван цэх гадзіннікавых майстраў.

У Камянцы харчовай арцеллю кіруе жанчына Баш. Арцель існуе ўсяго тры месяцы, а ўжо адкрыла пякарню, выпускае сітро, арганізуе кафейную.

Але як у рабоце аблмнагапромсаюза, так і ў арцелях ёсць яшчэ многа недахопаў. План па асартыменту не выконваецца, якасць прадукцыі не на належнай вышыні. У многіх арцелях паніжаны нормы і павышаны расцэнкі, няма барацьбы за зніжэнне сабекошту, слаба выкарыстоўваецца мясцовая сыравіна. Незадавальняюча пастаўлена яшчэ бытавое абслугоўванне насельніцтва. Дрэнна працуюць цагельныя тарфяныя арцелі.

Усе гэтыя недахопы члены арцелі на праводзімых сходах рэзка крытыкуюць і намячаюць канкрэтныя мерапрыемствы па іх устраненню. У члены праўленняў і рэўкамісій на праведзеных сходах выбраны стаханаўцы, адданыя людзі, здольныя забяспечыць выкананне велізарнейшых задач, ускладзеных на промкааперацыю.

Гіскін,
старшыня Брэсцкага аблмнагапромсаюза.

Спаборніцтва работнікаў сувязі

21 мая ў Гайнаўцы адбыўся агульнараённы сход работнікаў сувязі. Гайнаўскай канторы, як перадавой у вобласці, за добрыя вынікі работы ў чатырох месяцах бягучага года загадам начальніка аблупраўлення сувязі прысуджан пераходны чырвоны сцяг абкома саюза і абласнога ўпраўлення сувязі.

Калектыў гайнаўскіх сувязістаў дабіўся значных поспехаў у сваёй рабоце. Палепшыліся якасныя паказчыкі ў рабоце паштовай і электрычнай сувязі. Рэзка скараціўся лік замаруджаных у перадачы і дастаўцы тэлеграм. Дзяржаўны план даходаў за чатыры месяцы бягучага года выканан на 120,9 процанта, пяцімесячны план кантора выканала ўжо 19 мая на 103,1 процанта. Кантора сувязі сваімі сіламі, адшукаўшы на месцы рэсурсы, пабудавала ўнепланавы радыёвузел, які налічвае зараз каля 150 радыёточак.

Лепшыя людзі канторы, перадавікі вытворчасці, паказваюць узоры работы на сваіх участках. Пісьманосец Целяшынскі Александр перавыконвае кантрольныя тэрміны па дастаўцы карэспандэнцыі на 40-50 мінут, фінплан выконвае штомесяц не ніжэй, як на 120 процантаў. Агенцтва сувязі ў Параве (заг. агенцтвам Смактуновіч) фінплан у першым квартале выканала на 130 процантаў, за красавік — на 135, па распаўсюджванню друку—на 161 процант. Агенцтва ўтрымліваецца ў культурным выглядзе, не мае браку і скарг на работу сувязі. Выдатна працуе тэлефаністка райканторы Латроўская. Хуткасць адказу абанентам ёю зніжана да трох секунд, культурна і ветліва абслугоўвае абанентаў, утрымлівае ва ўзорным парадку сваё рабочае месца.

На сходзе з дакладам аб рабоце сувязі раёна за чатыры месяцы выступіў начальнік канторы сувязі тав. Смірноў. На дакладу разгарнуліся спрэчкі. Выступаючыя таварышы Спірын, Еўдасюк рэзка крытыкавалі маючыяся яшчэ недахопы ў рабоце.

Пасля скапчэння спрэчак і прыняцця рашэння па дакладу быў уручан канторы чырвоны пераходны сцяг.

Прысутнічаўшая на сходзе дэлегацыя сувязістаў Сямяціцкага раёна выклікала гайнаўскіх сувязістаў на соцыялістычнае спаборніцтва. Зачытаны прадстаўніком Сямяціч тав. Баргелам дагавор быў адобран і прыняты сходам. Сувязісты ўзялі дадаткова рад соцыялістычных абавязацельстваў, адным з якіх з'яўляецца выкананне поўгадавога плана даходаў да 10 чэрвеня гэтага года.

М. Шнеерсон,
начальнік кантрольна-інспектарскай групы абласнога ўпраўлення сувязі.

Лепшы даглядчык цялят соўгаса «Астражаны», Сямяціцкага раёна, С. О. Бунчаўскі ў 1940 годзе вырасціў 108 цялят. У гэтым годзе ён таксама наладзіў выдатны догляд маладняка.

На здымку: тав. Бунчэўскі за доглядам цялят. Фота В. Лупейка (БЕЛТА).

Чаму дрэнна працуюць цагельныя заводы ў Маларыцэ?

Маларыцкі райпромкамбінат, акрамя іншых прадпрыемстваў, аб'ядноўвае тры цагельных заводы. Сёлета за сезон яны павінны даць 750 тысяч цаглін, з іх 700 тысяч штук абпалу.

Не прыходзіцца даказваць важнасць своечасовага выканання гэтага дзяржаўнага задання: новабудоўлі патрабуюць многа высокаякаснай цэглы і яе трэба даць у тэрмін. Але заводы працуюць надзвычайна дрэнна. Па становішчу на 18 мая, яны выканалі месячны вытворчы план усяго на 39,5 процанта. Асабліва ганебна зрывае выкананне праграмы завод у вёсцы Язвіна, які выканаў майскі план толькі на 18 процантаў.

Прычыны дрэннай работы цагельных заводаў крыюцца ў няўмелай арганізацыі працы і адсутнасці дзелавога кіраўніцтва імі з боку аблмясцпрома.

Цагельны завод № 2 у маі павінен выпрацаваць 80 тысяч штук сырца, а за 18 дзён выпрацаваў толькі 37 тысяч. Завод мае адзін шнайдэр, магутнасць якога даць за змену 3 тысячы цаглін. Выкарыстоўваецца ён не на поўную магутнасць і дае за 8 гадзін работы не больш 2 тысяч цаглін.

Нізкая прадукцыйнасць працы тлумачыцца тым, што да рабочых не даведзены канкрэтныя заданні, не ўстаноўлены нормы выпрацоўкі, не ўведзен сутачны графік. Шнайдэр працуе нерытмічна, з перабоямі.

За апошнія дні зусім спынілася ручная фармоўка цэглы. Між тым, неабходнасць шырокага разгортвання ручной фармоўкі зусім відавочна. Адзін шнайдэр пры цяперашняй яго прадукцыйнасці ні ў якім разе не забяспечыць своечасовага выканання вытворчай праграмы.

Аналагічнае, калі не горшае, становішча з арганізацыяй працы і на астатніх двух заводах. На заводзе ў вёсцы Язвіна да гэтага часу яшчэ не пабудавана печ, хаця тут ёсць дастаткова сырца для таго, каб пачаць абпал.

Наогул, прыходзіцца здзіўляцца, з чаго выходзіў аблмясцпром, калі планіраваў для ўсіх трох заводаў на другі квартал выпрацаваць абпалу толькі 100 тысяч штук. З такога планіравання вынікае, што асноўную масу абпалу (600 тысяч штук цэглы) заводы павінны даць толькі ў трэцім квартале, у той час, як яны ўжо зараз могуць шырока разгарнуць абпал цэглы.

Акрамя выпрацоўкі цэглы, райпромкамбінат у гэтым годзе павінен шырока разгарнуць вытворчасць ванны. Вапнавы завод, пабудаваны ў мінулым годзе на месцы вялікіх залежаў крэйды, згодна плана, абавязан выпаліць сёлета 600 тон высокаякаснай ванны. Завод мае толькі адну печ, якая не можа забяспечыць выкананне намечанага плана. Да будаўніцтва другой печы прыступлена толькі зараз. Але яно разгортваецца вельмі марудна.

Трэба сказаць, што пытаннямі работы цагельных і вапнавага заводаў амаль зусім не займаецца райком партыі. Сакратар райкома тав. Шчарбоў шчыра прызнаецца: «Даўно я быў на цагельных заводах». Між тым, ад райкома партыі да аднаго з цагельных заводаў усяго 5 мінут хады.

Ал. Махнач.

Сесія адобрыла ініцыятыву працоўных аднаасобнікаў

Днямі адбылася сесія Косаўскага райсовета дэпутатаў працоўных, якая зацвердзіла бюджэт на 1941 год у суме 4.237.200 рублёў.

У параўнанні з мінулым годам раённы бюджэт бягучага года павялічыўся на 30 процантаў. Большая частка бюджэта (2.251.900 рублёў) пойдзе на народную асвету і 1.013.070 рублёў — на ахову здароўя.

Рост бюджэта на ахову здароўя і народную асвету — яркая сведка сталінскіх клопатаў аб жывым чалавеку, які ў краіне соцыялізма з'яўляецца найкаштоўнейшым капіталам.

Удзельнікі сесіі, дэпутаты райсовета, з вялікай радасцю расказвалі, якія буйныя змены адбыліся ў іх вёсках і сельсоветах за параўнаўча кароткі час жыцця пад сонцам Сталінскай Канстытуцыі.

—Раней у нас, у вёсцы Скураты, вучылася ў сярэдняй школе, — гаворыць дэпутат Мажэйка, — толькі 2 чалавекі, ды і тыя вымушаны былі пакінуць школу, бо нечым было плаціць за вучобу. Інакш справа абстаіць зараз. 30 дзяцей сялян наведваюць сярэднюю школу, і ўсе дзеці навучаюцца ў пачатковых школах.

Аб вялікім росце культуры і добрабыту працоўных мястэчка Івацэвічы расказаў старшыня пасялковага совета тав. Талочка.

— У мястэчку да прыходу Чырвонай Арміі існавала толькі адна пачатковая школа. Зараз у нас адкрыта сярэдняя школа, бальніца, амбулаторыя і рад іншых культурна-асветных устаноў.

На гэтай-жа сесіі быў зацверджан план асушкі балот на калгасах раёна ў колькасці 190 га і адобрана ініцыятыва працоўных аднаасобнікаў, якія на агульных сходах абавязаліся ў бягучым годзе асушыць 1.940 гектараў забалочаных участкаў пад пахаць.

І. Алексейчык.

У Цэнтральным Доме тэхнікі Наркоммясцпрома БССР (Мінск). Канструктар станкабудаўнічага завода імені Кірава В. І. Галко ля вынайдзенай ім машыны (шчаціна-моячнай) для механічнай мойкі шчаціны.

Фота І. Шышко (БЕЛТА).

Артылерыя ў сучаснай вайне

Цяперашняя імперыялістычная вайна ўжо ўцягнула ў сваю арбіту амаль тры чвэрці насельніцтва зямнога шара. Мільённыя арміі капіталістычных дзяржаў б'юцца ў Еўропе, Афрыцы і Азіі, сотні гарадоў падвяргаюцца разбуральнаму дзеянню вайны. Па размерах расходуемых матэрыяльных сродкаў, па колькасці афяр, якія нясуць ваюючыя краіны, другая сусветная вайна пачынае пераўзыходзіць першую сусветную вайну.

Іншы характар набылі сучасныя баі і аперацыі. Гэта адрозненне выцякае з таго становішча, якое высунуў Ф. Энгельс яшчэ ў мінулым стагоддзі, калі ён пісаў: «Нішто не залежыць у такой ступені ад эканамічных умоў, як іменна армія і флот. Узбраенне, састаў, арганізацыя, тактыка і стратэгія залежаць перш за ўсё ад дасягнутай у даны момант ступені вытворчасці і ад шляхоў зносін».

Вядома, што капіталістычны свет, рыхтуючыся да сучаснай вайны, перш за ўсё ўлічваў вопыт вайны 1914—1918 гг., што выразілася ва ўзмоцненым развіцці і ўдасканальванні ваеннай тэхнікі.

Вопыт другой сусветнай вайны пацвердзіў, што артылерыя адыгрывае ў сучасных баявых аперацыях велізарную ролю, што масіраванае прымяненне артылерыі вельмі павышае агнявое і маральнае ўздзеянне на праціўніка, тым самым забяспечваючы сілу і хуткасць ажыццяўлення прарыву і ўводу ў бой рухомых груп, развіваючых гэты прарыў.

Наколькі сільны артылерыйскія сродкі ў сучасных арміях, відаць з таго, што ўжо ў 1939 годзе залп артылерыі стралковага корпуса быў роўны ва Францыі 6878 кг., у Германіі — 6078 кг., а ў стралковым корпусе Чырвонай Арміі — 7.136 кг. У нас у Чырвонай Арміі колькасць артылерыі з 1934 года да 1939 г. узрасла па лёгкай артылерыі на 34 проц., па сярэдняй артылерыі — на 26 проц., па цяжкай — на 35 проц., па зенітнай — на 169 проц. Процітанкавая артылерыя Чырвонай Арміі за час з 1930 да 1939 года вырасла ва многа раз.

Зусім зразумела, што з 1939 года магутнасць савецкай артылерыі яшчэ больш узрасла. Асабліва вялікага развіцця дасягнула наша зенітная артылерыя, якая ў сучаснай вайне адыгрывае значную ролю. Счацвяроныя зенітныя кулямёты, зенітныя гарматы розных калібраў, змантыраваныя на спецыяльных платформах цяжкіх трохосных машын, — усё гэта стварае магутную загараджальную агнявую заслону супроць варожых самалётаў.

Адзін з старэйшых родаў войск, артылерыя стала быстра развівацца з XVI—XVII вякоў. Пачынаючы з гэтага перыяда, не было ні адной вялікай бітвы, у якой артылерыя не адыгрывала б істотнай і рашаючай ролі.

Вялікага развіцця артылерыя дасягнула ў перыяд напалеонаўскіх войн. Вядома, што ў напалеонаўскіх баях артылерыя заўсёды сваім магутным агнём уплывала на вынік баявых аперацый.

Паяўленне на палях баёў у канцы XIX века наразной зброі яшчэ больш падняло ролю артылерыі і яе значэнне ў баі. Гэта асабліва выявілася ў час першай сусветнай імперыялістычнай вайны.

Баі 1917—1918 гг. вызначаліся канцэнтраваннем велізарных мас артылерыі на полі бою. Пад Вердэнам у баях 20—26 жніўня 1917 года на фронце ў 17 кілометраў французы сканцэнтыравалі 948 лёгкіх і 1.318 цяжкіх гармат, 66 гармат вялікай магутнасці і 247 гармат траншэйнай артылерыі.

У час Мальмезонскай аперацыі ў кастрычніку 1917 года французамі на працягу 6 дзён на фронце ў 10 км. было выпушчана 17.500 тон сямідзесяціпяцімілі-метровых і 36.000 тон цяжкіх снарадаў.

Каб задаволіць патрэбнасць фронта ў артылерыі, ваюючыя краіны, за час вайны 1914—1918 гг. вырабілі: Англія — 27 тысяч гармат, Францыя — 21 тысячу, Італія — 10 тысяч, Расія — 17 тысяч і Германія — 36,8 тысячы гармат розных сістэм і калібраў.

Калі к пачатку першай сусветнай вайны ўдзельная вага артылерыі сярод іншых родаў войск складала ў сярэднім 15 проц., то к канцу вайны гэта вага павялічылася ў Германіі да 23 проц., у Англіі — да 27,6 проц., ва Францыі — да 35,7 проц. Вайна патрабавала не толькі колькаснага павелічэння артылерыі, але і паляпшэння яе якасці. Канструктарская мысль нястомна працавала над тым, каб павялічыць дальнабойнасць, гарызантальны вугал абстрэлу, скарастрэльнасць і ўбойнасць дзеяння снарада.

Калі параўнаць якасць артылерыі перыяда першай сусветнай вайны з сучаснай артылерыяй, то атрымаецца наступная карціна: дальнасць сямідзесяціпяцімілімет-ровай гарматы павялічылася на 120 проц., яе пачатковая скорасць —на 32 проц.; 105-міліметровай гарматы — адпаведна — на 50 і 41 проц. 155-міліметровай гарматы — на 42 і 23 проц., 155-міліметровай гаўбіцы — на 16 і 37 проц.

Няма чаго і гаварыць, што артылерыйская тэхніка к пачатку другой сусветнай вайны ў параўнанні з вайной 1918 года шагнула далёка ўперад. Удасканаленне артылерыйскай тэхнікі па-новаму паставіла і пытанне аб яе скарыстанні.

Вайна патрабавала арганізацыі цеснага ўзаемадзеяння артылерыі з пяхотай і танкамі. Артылерыйскі агонь планіруецца па часу і па аб'ектах (цэлях). Павелічэнне дальнабойнасці артылерыі забяспечыла магчымасць яе эшаланіравання ў глыбіню, дзякуючы чаму наступаючая пяхота і танкі атрымліваюць бесперапыннае агнявое падтрыманне.

Скарастрэльнасць сучасных сістэм стварыла новы від артылерыйскага агню — загараджальны агонь, а таксама «агнявы вал», дзякуючы якім наступаючыя танкі і пяхота абаронены ад агнявога ўздзеяння праціўніка.

Артылерыя не толькі падрыхтоўвае атаку, але і перашкаджае праціўніку падвесці рэзервы і контратакаваць, вядзе насяпховую барацьбу з артылерыяй праціўніка. Гэта барацьба дае вялікі эфект, бо ў ёй шырока скарыстоўваецца авіяцыя, якая карэктыруе агонь, а таксама сродкі інструментальнага разведвання.

Артылерыя, як паказвае вопыт апошніх войн, уладае найбольшай сілай і магутнасцю агню з усіх наземных родаў войск. Агонь артылерыі расчышчае шлях сваёй пяхоце і танкам у час наступлення і перагараджае шлях наступаючаму праціўніку. Магутны агонь сучасных цяжкіх сістэм разбурае доўгатэрміновыя фартыфікацыйныя пабудовы.

Газета «Берлінер берзен цэйтунг» у кастрычніку мінулага года пісала: «Асноўнай памочніцай пяхоты з'яўляецца лёгкая гаўбічная артылерыя (105 мм.). Гэта гаўбіца ў вайне з Францыяй нярэдка прамой наводкай распраўлялася з танкамі, бронемашынамі, бліндажамі і агнявымі точкамі».

Вайна на Захадзе пацвердзіла, што ўсе дзеянні войск на полі бою павінны быць падтрыманы артылерыяй, агонь якой у сучасных баях прымяняецца масіравана. Значнае павелічэнне вугла гарызантальнага абстрэлу сучасных сістэм гармат забяспечвае гібкасць і манёўранасць агню па напрамку, а дальнабойнасць — і па глыбіні.

Багатае насычэнне сучасных армій танкамі, а таксама шырокае прымяненне танкавых і механізаваных часцей і злучэнняў прывяло да развіцця новага віду артылерыі — процітанкавай. Процітанкавая артылерыя ўладае высокай скарастрэльнасцю і вялікай пачатковай скорасцю снарада; таму яна з'яўляецца эфектыўным сродкам у барацьбе з танкамі. Сучасныя процітанкавыя гарматы могуць на дальнасцях 500—1000 метраў (у залежнасці ад калібра) прабіваць броню танка таўшчынёй да 50 міліметраў. Паводле даных зарубежнага друку, немцы ў час вайны ва Францыі страцілі звыш 2000 танкаў; значная частка з іх была выведзена са строю французскай процітанкавай артылерыяй.

Побач з процітанкавай артылерыяй вайна патрабавала шырокага развіцця і зенітнай артылерыі. Па меры таго, як павялічвалася вышыня палёту і скорасць сучаснага самалёта, павялічваўся і патолок дасягальнасці сучаснай зенітнай артылерыі, яе скарастрэльнасць і пачатковая скорасць палёту снарада.

Англійская зенітная 40-міліметровая гармата «Бофарса» мае скарастрэльнасць звыш 100 выстралаў у мінуту, вышыня палёту снарада — 4300 метраў.

У прамове на ўрачыстым пасяджэнні Маскоўскага совета, прысвечаным XX-годдзю Чырвонай Арміі, маршал Совецкага Саюза К. Е. Варашылаў гаварыў, што «артылерыя, не гледзячы на наяўнасць новых сур'ёзных баявых сродкаў падаўлення, як танкі і авіяцыя, астаецца адным з важнейшых родаў войск у сучаснай вайне». Тав. Варашылаў падкрэсліў пры гэтым, што пытаннямі артылерыі «непасрэдна і шчыльна займаецца сам таварыш Сталін».

Па выражэнню таварыша Сталіна, артылерыя — бог сучаснай вайны.

Сталінскія пяцігодкі павялічылі сілу і магутнасць артылерыі ўзброеных сіл краіны соцыялізма да небывалага ўзроўню. Гэту сілу совецкая артылерыя наглядна прадэманстрыравала ў дні баёў з белафінамі.

Наша артылерыя прыводзіла ў жах фінскіх салдат, наносячы ім велізарныя страты. Яна ператварала ў развалiны жалезабетонныя пабудовы лініі Манергейма. У раёне возера Тастоламет жалезабетонны дот № 167 быў знесен да асновання, хоць быў адзет у браняваю пліту таўшчынёй у 32 сантыметры. Ураганным агнём артылерыйскай часці Героя Совецкага Саюза маёра Пілоўскага былі знесены доты ў гаі «Малаток», прычым ад жалезабетонных пабудоў асталіся толькі абломкі ды віткі арматуры.

Такое разбураючае дзеянне совецкіх гармат.

Улічваючы і вывучаючы вопыт сучаснай вайны, наша артылерыя ва ўмовах, набліжаных да баявых, павышае сваю боездольнасць, каб у дасканаласці авалодаць майстэрствам меткага агню і цеснага ўзаемадзеяння з іншымі родамі войск. У будучых баях за радзіму чырвоная артылерыя пракладзе сваім масіраваным агнём шлях сваёй пяхоце і танкам для знішчальнага разгрому ворагаў соцыялізма.

Генерал-маёр артылерыі В. ШЭРАМЕТАЎ.

Папярэджанне выплаўкі падшыпнікаў у трактарах

У мінулым годзе ў машына-трактарных станцыях нашай вобласці было 56 выпадкаў выплаўкі падшыпнікаў у трактарах. Гэта прывяло да вялікіх прастояў трактарнага парка, перавыдаткавання сродкаў на рамонт і лішніх выдаткаў востродэфіцытных каляровых металаў.

Амаль ва ўсіх выпадках прычынай выплаўкі падшыпнікаў з'яўлялася няправільная сістэма іх змазкі: няспраўнасць маслянога насоса, забруджванне яго фільтра, недастатковая колькасць або поўнае адсутнічанне масла ў картэры і засмечанне трубак, якія падводзяць масла да асобных падшыпнікаў. Неабходна было ўстанавіць на трактары такое прыстасаванне, якое ў выпадку з'яўлення адной з указаных прычын аўтаматычна спыняла-б работу трактара. Над гэтым пытаннем працавалі многія. Але станоўчага вырашэння не маглі знайсці. Нам гэта пытанне ўдалося вырашыць станоўча.

Для кантроля спраўнасці сістэмы змазкі на трактары ўстанаўліваецца манометр. Трактарысты, як паказаў вопыт, у час работы на яго не звяртаюць увагі, і гэта прыводзіць да аварый.

Для аўтаматычнай астаноўкі рухавіка ў выпадку няспраўнасці сістэмы змазкі намі сканструіравана наступнае прыстасаванне. У звычайным манометры, які ўстанаўліваецца на трактарах, неабходна з боку корпуса (на яго цыліндрычнай паверхні ўлева на 10 міліметраў ад цэнтра асі стралкі) зрабіць адтуліну дыяметрам у 5 — 6 міліметраў. У гэту адтуліну ўстанаўліваецца кантактны вінт, які вырабляецца з меднай провалкі, або з выбракаваных кантактаў прарывацеля магнето, да якога прыпайваецца медная провалка. Апошняя згібаецца, як паказана на малюнку. Кантактны вінт ізаліруецца ад корпуса манометра «А» фібравай утулкай «В» і замацоўваецца двума гайкамі, пад кожную з якіх кладуцца па адной фібравай шайбе і па адной жалезнай шайбе гровера. Кантактны вінт павінен быць устаноўлен так, каб яго канец, які ўваходзіць у корпус манометра, шчыльна сутыкаўся з каленчатым павадком «Б» пры нулявым становішчы стрэлкі манометра.

Сабраны манометр устанаўліваецца на трактары на сваё месца. Праз кантактны вінт ён уключаецца ў пярвічны ланцуг магнето. Для гэтага неабходна ўстанавіць на трактары выключацель ад звычайнай асвятляльнай сеткі, замацаваўшы яго на шчытку, а ў трактары ХТЗ можна ўстанавіць на рулявой калонцы. Тады провад ад кантакта манометра падводзіцца да выключацеля, а другі кантакт выключацеля злучаецца провадам з пярвічным ланцугом магнето праз кантакт «С».

Дзеянне папярэджвацеля аснована на тым, што калі рухавік працуе, а сістэма змазкі ў спраўнасці і масла паступае ў манометр нармальна, тады стралка манометра паказвае ціск, і ў гэты час паміж кантактам і каленчатым павадком утвараецца зазор — і пярвічны ланцуг разамкнут. Як толькі ў сістэме змазкі з'яўляецца няспраўнасць і ў манометр не будзе паступаць масла, то каленчаты павадок сутыкаецца з кантактам, ланцуг замыкаецца, электрычны ток ад магнето пойдзе на масу, і гэтым самым выключаецца зажыганне, у выніку чаго рухавік спыніцца. Такім чынам будзе папярэджана выплаўка падшыпнікаў.

У час заводкі трактара неабходна размыкаць ланцуг выключацелем, а як толькі рухавік будзе заведзен, ланцуг трэба замкнуць.

Прыстасаванне, вынайдзенае намі, было выпрабавана як у машына-трактарных станцыях нашай вобласці, так і ў Беларускай навукова-даследчай станцыі механізацыі і электрыфікацыі сельскай гаспадаркі. Яно дало станоўчыя вынікі. Наркамзем БССР прапанаваў усім дырэктарам МТС Беларусі ўстанавіць папярэджвальнік выплаўкі падшыпнікаў на ўсіх трактарах. Многія машына-трактарныя станцыі вобласці ўжо ўстанавілі гэтыя прыборы. Аднак Дывінская і Маларыцкая МТС надзвычайна марудзяць з іх устаноўкай. Напэўна, кіраўнікі гэтых машына-трактарных станцый знаходзяць выгадней выплаўляць падшыпнікі ў трактарах.

Машына-трактарныя станцыі нашай вобласці павінны шырока прымяніць прыстасаванне супроць выплаўкі падшыпнікаў.

І. Хахлоў,
М. Мадорскі,
інжынеры-механікі абласнога зямельнага аддзела.

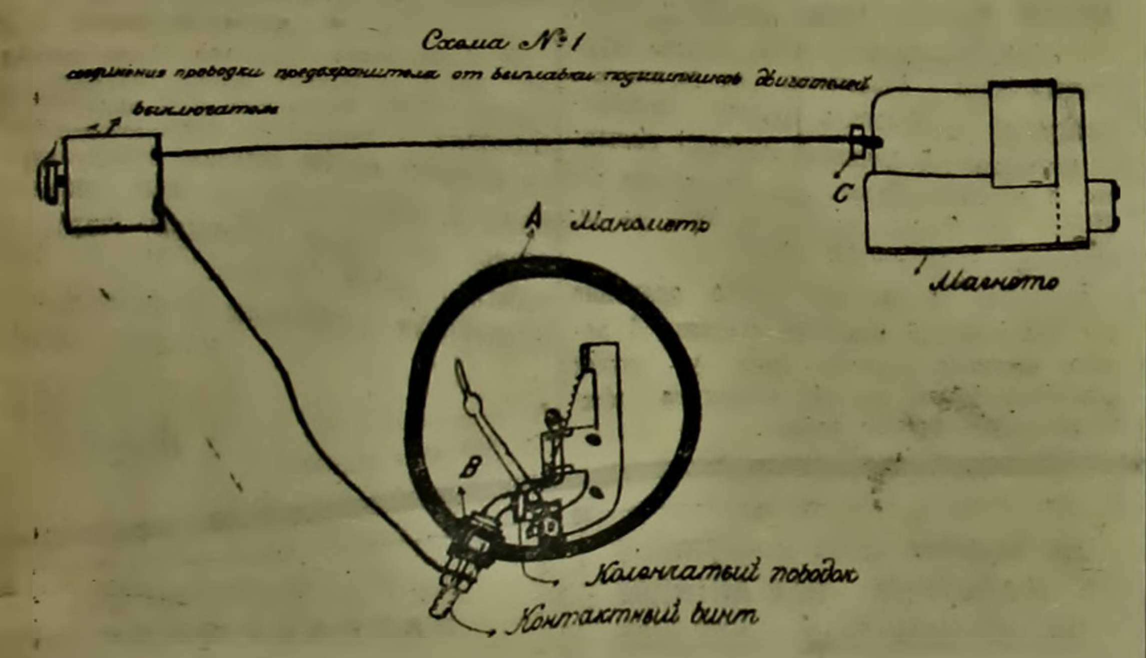

ВЕСНАВЫЯ ІСПЫТЫ Ў ШКОЛАХ

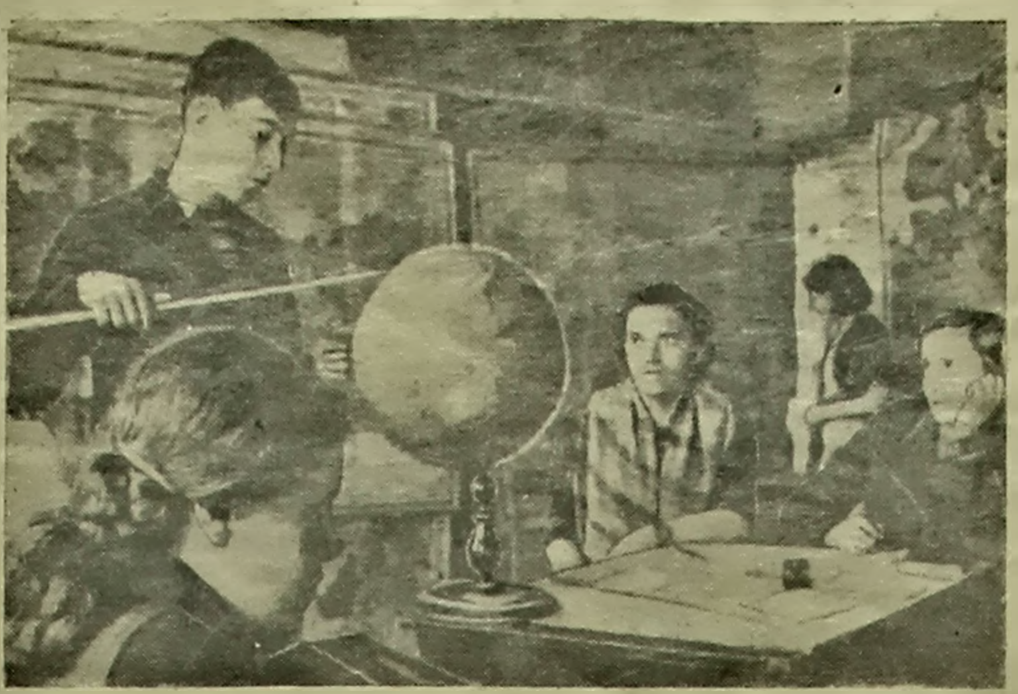

На здымку: іспыты па геаграфіі ў 7-м «Б» класе 2-ой Мінскай школы. Адказвае — выдатнік вучобы В. Вербіцкі. За сталом — выкладчыкі А. І. Гайтукевіч (у цэнтры) і Е. Н. Кісялёва. Фота С. Вальфсона (БЕЛТА).

Іспыты ў Нізянскай школе

Вучаніца V класа Бакач Зіна на працягу ўсяго навучальнага года не мела ніводнай дрэннай адзнакі. Яна старанна працавала над сабой. Вольныя часы праводзіла за кнігай, чытаючы мастацкую літаратуру.

— Мама! Ты мяне заўтра разбудзі раненька. У нас пачынаюцца іспыты.

— Добра пабуджу...

Позна заснула ў гэты дзень Зіна. «Ніўжо не вытрымаю арыфметыкі, — думала яна, укутваючыся ў коўдру. — Вытрымаю абавязкова».

Назаўтра Зіна ўстала раней звычайнага і ўжо ў восем гадзін была ў школе. Разам з другімі вучнямі яна з нецярплівасцю чакала 9 гадзін.

— Ну як, рэбяты, дыктант па беларускай мове напішам выдатна? — пытае дзяжурны настаўнік у групы сабраўшыхся вучняў з 4 класа.

— Напішам, — галасна адказалі ўсе вучні.

Выкладчыца беларускай мовы Рагіна Канстанцінаўна Мутэр голасна і выразна зачытвае тэкст дыктоўкі. Уважліва, не спяшаючыся, пішуць за ёю вучні... Першай праверанную работу вучня Кракотніна. Між іншым у тэксце дасланай дыктоўкі райана дапусціў рад памылак: у слове «вазьмі» не было мяккага знаку, што завяло ўсіх у заблужэнне.

...У 5 класе па арыфметыцы першай развязала прыклады Бакач Зіна. Хутка за ёю выканалі работу і піянеркі Бакач Зося, Казел Ліда і другія. Усе яны выдатна развязалі прыклады па пісьмовай рабоце. Паспяховасць па арыфметыцы ў 5 класе складае 100 процантаў.

В. А. Захарык,
завуч Нізянскай НСШ.

„Райана больш ведае"

Харашэвіцкая школа, Поразаўскага раёна, атрымала з райана тэкст пісьмовай работы, у якой па віне машыністкі была дапушчана памылка — слова «вазьмі» было надрукавана без мяккага знака. Настаўнік Васілеўскі, заўважыўшы памылку, парадзіўся з другімі настаўнікамі і рашыў, што раз гэта даслана з райана, значыць правільна — «райана больш ведае».

Здзіўляліся вучні: «На працягу года быў мяккі знак, а на іспытах знік». Але нічога не зробіш, бо настаўнік Васілеўскі строга папярэдзіў, што калі хто напіша мяккі знак у слове «вазьмі», то будзе залічана памылка.

Пасля ўтварэння праверкі пісьмовых работ настаўнік вывеў процант паспяховасці — 86, 16. Але тут на бяду з'явіўся інспектар райана і аказалася, што паспяховасць складае ўсяго 69 процантаў.

Напісаныя пытанні ў білетах настаўнікам Васілеўскім, як след, не прадуманы. Ёсць, напрыклад, такое пытанне: «Прачытаць аб Чэхаве», а што прачытаць—невядома. «Я разумею гэта, як прачытаць яго аўтабіяграфію», — гаворыць Васілеўскі. Або ёсць білет: «Прачытаць вялікі расказ і потым расказаць яго». У білетах па разбору часцін мовы не падабраны сказы настаўнікам, напісаны білеты без ніякай лагічнай сувязі, непісьменна.

Райана мала ўдзяліў увагі падрыхтоўцы школ да іспытаў. Пагэтаму ёсць рад недахопаў. Інспектары райана т. т. Быкоўскі і Мацюкевіч ніяк не могуць расстацца і наведваюць школы ўдвох, замест таго, каб раз'ехацца па аднаму і больш ахапіць школ, аказаць дапамогу ў арганізацыі іспытаў. У школах нават няма ніводнага лозунга, мабілізуючага вучняў на выдатную здачу іспытаў.

Марозаў,
загадчык аддзела прапаганды і агітацыі Поразаўскага РК КП(б)Б

СКІДКА НА ВЕДЫ

— Адкуль Алеко прышоў у цыганскі табар, вы не памятаеце? — пытае настаўнік у вучаніцы В.

— Алеко прышоў... ён прышоў з другога табару...

У аўдыторыі пачуўся смех, нехта хіхікнуў сабе ў кулак, хаваючыся, як звычайна, за спіной таварыша. Вучаніца здзіўлена паглядзела на акружаючых. Па аўдыторыі забегалі яе разгубленыя вочы, на твары выразілася недаўменне. «Я-ж, здаецца, усё сказала, што тут смешнага. Расказала, як цыганка палюбіла другога цыгана... як яна пашла з другім...баялася, каб не прачнуўся муж... Пушкін піша пра цыганоў, а адкуль прышоў Алеко, чаму прышоў ён да цыганоў — ці гэта галоўнае?...».

Не толькі яна адна не знайшла галоўнага пры аналізе «Цыганаў» Пушкіна. Гэта найбольш слабае месца ў адказах значнай часткі вучняў 8-га класа 2 Брэсцкай сярэдняй школы. На іспытах большасць адказаў вызначалася павярхоўнасцю. Яны заключалі ў сабе пераказ фабулы, зместу, але зусім не было аналізу тэматыкі, ідэйнасці.

Соф'я Карасік нядрэнна расказала аб змесце кожнай часткі «Слова аб палку Ігаравом», прывяла некаторыя хроналагічныя даты з гісторыі твору. Усё гэта добра. Заслугоўвае адабрэння веданне зместу таго ці іншага твору, дат, храналогіі. Толькі такі аднабаковы адказ нельга лічыць выдатным. Ён не дае поўнага ўяўлення аб ведах вучня. Карасік не адказала на галоўнае — яна не раскрыла сэнсу гэтай выдатнейшай паэмы, нічога не сказала аб значэнні яе для рускага народа. У чым сэнс таго, што аўтар васпеў няўдачны паход рускага князя? «Сэнс паэмы, — пісаў Карл Маркс Энгельсу, — прызыў рускіх князей да аб'яднання якраз перад нашэсцем манголаў». Гэта аснова велізарнейшага помніка з гісторыі рускага народа, і яна пры адказе была зусім абыйдзена, не раскрыта. І тым не менш адказ быў ацэнен на «выдатна».

Але можа гэта адзін выпадак, калі настаўнік неаб'ектыўна падышоў да ацэнкі ведаў вучаніцы, якая наогул выдатна займаецца? Зусім не. Карасік, адказваючы па рускай граматыцы, не магла знайсці дзейніка ў зусім простым сказе.

Пераацэнен адказ і вучаніцы Гарбаж. Яна гаварыла аб рускім класіцызме XVIII века. Для выдатнага адказу мала пералічыць пісьменнікаў належачых да літаратурнага цячэння. Трэба ведаць сэнс той ці іншай з'явы ў літаратуры. А гэтым якраз адказ не вызначаўся. Вучаніца паказала вельмі абмежаванае веданне пытання. Аб прычынах узнікнення класіцызма, аб асаблівасцях яго, рэалістычных рысах, абмежаванасці і супярэчнасці класіцызма, аб асаблівасцях рускага класіцызма яна не сказала нічога. А гэта восьмы клас! Вучні павінны прывыкаць лагічна будаваць свой адказ, пранікаць у глыбіню пытання.

І гэты, зусім няпоўны, павярхоўны адказ быў ацэнен «выдатна». Адкуль такая спагадлівасць? Каму і для чаго яна патрэбна? Ці варта гаварыць, што такой ацэнкай настаўнік аказвае мядзвежую паслугу вучню. Пераацэнка ведаў дэмабілізуе вучня, не ўмацоўвае ў ім ведаў, не выхоўвае любві да ўпартай работы над сабой, не садзейнічае выхаванню ў вучнях тых якасцей, якія фарміруюць характар савецкага грамадзяніна.

— Бачыце, — гаворыць выкладчык літаратуры тав. Праневіч, — мы робім некаторую скідку. Як не кажыце, яны толькі другі год вучаць рускую мову, нельга многа патрабаваць. У нас праграма значна скарочана. Па Фонвізіну, напрыклад, трэба ведаць толькі дзейнічаючых асоб.

Зразумела, цяжка сказаць, як былі падапы вучням дзейнічаючыя асобы Фонвізіна ў час праходжання курса. Мяркуючы па адказах, уяўленне аб дзейнічаючых асобах Фонвізіна ў вучняў зусім мізэрнае. Вучаніца Гарбаж больш нічога не змагла сказаць аб Фонвізіне, як толькі тое, што «ён дзеліць дзейнічаючых асоб на дадатныя і адмоўныя». Ці не вельмі ўжо была спрошчана праграма? Наўрад ці гэта спрашчэнне прынясе якую-небудзь карысць для вучняў.

Характэрна, што ніхто з вучняў у гаду не вёў па літаратуры канспектаў. І тут тая-ж скідка: «не ведаюць мовы». А між іншым заліковую дыктоўку па рускай мове напісалі з 26 чалавек 19 на «выдатна» і «добра» і толькі 7 на «пасрэдна». Цікава атрымоўваецца: ці дыктоўка не выяўляе зусім ведаў вучняў, ці довады выкладчыка беспадстаўны. Відавочна адно, што толькі скідкамі тлумачыцца тое, што з 26 вучняў, здаваўшых іспыты па літаратуры, адказы 15 вучняў ацэнены на выдатна.

Г. Будай.

61 ПАМЫЛКА У АДНОЙ ДЫКТОЎЦЫ

Задоўга да званка вучні запоўнілі класы Брэсцкай няпоўнай сярэдняй школы № 11. Яны прышлі па святочнаму апранутыя, з бадзёрым настроем. Адны вядуць паміж сабой ажыўленую гутарку аб прадстаячых іспытах, іншыя, сеўшы за парты, аднаўляюць у памяці пройдзены матэрыял.

Сёння па раскладу ў чацвертых і пятых класах пісьмовыя работы па рускай і беларускай мовах. Мы на іспытах па беларускай мове ў 5 класе «Б». Настаўніца Галіна Еўгенеўна Весман раздае кожнаму вучню чыстую паперу. Усе ўважліва слухаюць настаўніцу, накіраваўшы на яе свае позіркі. Таварыш Весман дыктуе сказ. Вучні раней стараюцца яго выслухоўваць, а потым пішуць.

Пяты клас «Б» у школе прывыклі лічыць самым адстаючым па мовах. Дзеці ўсяго толькі другі год вывучаюць беларускую мову. Але, не гледзячы на гэта, яны на іспытах паказалі нядрэнныя вынікі. Вучні Грыдзіна Зіна, Пікалюк Валя, Кузаўка В. і Пятруша В. напісалі дыктоўку на выдатна без памылак, восем вучняў — на добра, 11 на пасрэдна. Стопроцантную паспяховасць па рускай мове даў чацверты клас «Б».

Зусім іншае паказалі іспыты па рускай мове. Перад намі дыктоўка вучня 5-га класа «Б» Пятра Бандарэнкі. Ён зрабіў 61 памылку! З 27 вучняў гэтага класа 8 напісалі дыктоўку на дрэнна і толькі два на выдатна.

Першыя дні іспытаў паказваюць, што ў школе не праяўлена належных клопатаў аб арганізацыі культурнага адпачынку вучняў. У час перапынкаў яны прадастаўлены самім сабе, з імі не праводзіцца ніякіх гульняў. Старшы піонерважаты школы тав. Барабашкін нічога не робіць, каб арганізаваць з дзецьмі ў час перапынкаў цікавы і захапляючы адпачынак.

Галіна Рабая.

Агляд новых перамог

У трэці раз Масква гасцінна сустракае экскурсантаў Усесаюзнай сельскагаспадарчай выстаўкі, якія з'язджаюцца з усіх канцоў нашай вялікай радзімы.

Трэці год, не лічачы зімніх перарываў, працуе выстаўка. І гледзячы зараз на пераўтвораныя залы яе павільёнаў, мімаволі захапляешся новымі пладамі свабоднай творчай працы савецкага народа.

За рубяжамі СССР пануе крывавы, разбураючы кашмар другой імперыялістычнай вайны, якая ахапіла ўжо тры чвэрці ўсяго насельніцтва зямлі.

А наша краіна, дзякуючы мудрай сталінскай палітыцы міру, ідзе ўсё далей па шляху прагрэса, росціць сваю магутнасць, множыць багацці зямлі, падымае ўсё вышэй творчыя сілы працоўных.

Усесаюзная сельскагаспадарчая выстаўка з выключнай выразнасцю паказвае гэты пабеданосны рух савецкага народа наперад, да вышынь комунізма. Накоплены ёю вопыт ужо добра паслужыў вялікім задачам соцыялістычнага будаўніцтва і цяпер выхоўвае мільёны новых актыўных дзеячоў савецкага сяла.

Упершыню на выстаўку прышлі перадавікі сельскай гаспадаркі з заходніх абласцей Украіны і Беларусі, вызваленых ад капіталістычнага рабства нашай гераічнай Чырвонай Арміяй. Адзін з іх—калгас імені Сталіна, Падгаецкага раёна, Тарнопальскай вобласці. Маладая арцель з былых батракоў, беднякоў і серадпякоў цяпер адчытваецца перад усёй Савецкай краінай аб сваіх дасягненнях за першы год свайго калгаснага жыцця. За гэты год яна дабілася ўраджаю зерпавых у 16 цэнтнераў з гектара на плошчы ў 349 гектараў, ураджаю цукровых буракоў па 280 цэнтнераў з гектара. Калгас арганізаваў фермы: малочна-таварную, свінагадоўчую, аўцагадоўчую, завёў грамадскі гарод, ажыццявіў вялікае гаспадарчае і культурнае будаўніцтва.

АКАДЭМІК Б. А. КЕЛЕР

Трудна сабе ўявіць усю глыбіню шчасця, якое адчуваюць зараз народы заходніх абласцей Украіны і Беларусі, народы Бесарабіі, Літвы, Латвіі, Эстоніі. Гэта-ж са свету рабства і бяспраўя яны папалі адразу ў радасны, свабодны свет соцыялізма, дзе няма беспрацоўя, дзе так шырока і смела распраўляюцца плечы працоўнага чалавека.

І гэты чалавек раскажа на выстаўцы, як ён набыў новыя сілы, з нябывалай, проста казачнай быстратой падняўся да жыцця, так не падобнага на тое, якое ён вёў толькі нядаўна.

На выстаўцы 1941 года ў радзе павільёнаў саюзных рэспублік — два новых: павільён Малдаўскай ССР і павільён, у якім пакажуць свае дасягненні Літоўская, Латвійская і Эстонская ССР.

У Галоўным павільёне, у зале Сталінскай Канстытуцыі, да дванаццаці, што былі дасюль, прыбавіліся чатыры дыяграмы маладых саюзных рэспублік. Яны яшчэ раз напамінаюць нам аб тым, што новыя мільёны людзей зажылі пад сонцам Сталінскай Канстытуцыі, уключыліся ў барацьбу за комунізм. З якой радасцю прышлі гэтыя людзі ў свет соцыялізма, накіроўваемы геніем Сталіна, з якім уздымам працуюць яны над тым, каб усе свае здольнасці, усё сваё ўменне ўкласці ў агульную творчую працу савецкага народа!

Яркія падзеі ў жыцці вызваленых народаў адлюстроўваюць і новыя і старыя павільёны. У павільёне Карэла-Фінскай ССР — пано «Разгром лініі Манергейма». У павільёне Савецкай Прыбалтыкі — карціна: «Падзел памешчыцкай зямлі»; напісана яна літоўскім жывапісцам. Эстонскі-ж мастак намаляваў «Школу трактарыстаў». Якім глыбока рэволюцыйным зместам вее ад гэтых двух карцін! А на трэцім палатне — караблі Чырвонасцяжнага ваенна-марскога флота — магутная абарона мірнай свабоднай працы, — стаячыя ля берагоў Балтыкі, на сёнешнім рубяжы соцыялістычнага свету.

Маладым саюзным рэспублікам ужо зараз ёсць што паказаць на выстаўцы. Дасягненні вучоных і практыкаў, якія ляжалі пад спудам або скарыстоўваліся толькі памешчыкамі і кулакамі, цяпер з нябывалай быстратой выяўляюцца і скарыстоўваюцца ў інтарэсах народа. Так, тав. Амісен з вопытнай селекцыйнай станцыі ў Эстоніі прадставіў выведзеныя ім новыя каштоўныя сарты бульбы.

А з Эстоніяй перакліккаецца далёкая Камчатка. Камчацкая вобласць ужо ў трэці раз пасылае на выстаўку сваіх стаханаўцаў, дэманстрыруе вопыт сваіх перадавых гаспадарак: адзін з яе экспанентаў — супрацоўнік вопытнай станцыі тав. Гарднер.

Усесаюзная сельскагаспадарчая выстаўка — гэта выдатны універсітэт, дэманстрацыя дасягненняў практыкі і навукі ў тым іх творчым садружастве, якое мысліма толькі ў нашай краіне.

Яркім паказальнікам росквіту навукі ва ўмовах соцыялізма з'яўляецца нядаўняе прысуджэнне Сталінскіх прэмій. Гэта выдатная падзея ў гісторыі савецкай і сусветнай навукі знайшла належнае адлюстраванне і на выстаўцы 1941 года. Тут шырока паказаны дасягненні лаўрэатаў Сталінскіх прэмій, дасягненні, маючыя дачыненне да сельскай гаспадаркі. Дастаткова спамянуць імёны такіх вучоных, як Бах, Камароў, Курнакоў, Лысенка, Прапішнікаў, Скрабін, імёны лаўрэатаў — навуковых супрацоўнікаў Т. Д. Лысенкі—тав. Авакяна і тав. Далгушына, бліжэйшага вучня і супрацоўніка І. В. Мічурына — тав. Якаўлева і іншых.

Вялікая мабілізуючая сіла выстаўкі заключаецца ў тым, што яна аб'ядноўвае ў агульным творчым руху навуковага работніка і работніка вытворчасці, прэзідэнта Акадэміі навук СССР акадэміка Камарова і звенявую на Паміры тав. Сафархатун Шаўкатову, якая атрымала ў 1940 годзе ў памірскіх умовах ураджай цыбулі ў 810 цэнтнераў на гектар; або — чабана Мандыбая Тэлебаева з Казахстана, які ў 1940 годзе дабіўся выхаду 121 ягняці ад кожных ста авец.

А са звенявой Сафархатун Шаўкатовай — выдатным таджыкскім гародневодам пераклікаюцца работніцы падмаскоўнага саўгаса імені Горкага тт. Кузьмінская і Фінюціна, якія знялі ў 1940 годзе 1340 і 1348 цэнтнераў выдатнай нанцкай морквы з гектара. Гэта ў той час, калі паказальнік Выставачнага камітэта для індывідуальнага ўдзелу ў выстаўцы складае ўсяго 450 цэнтнераў з гектара. І такіх прыкладаў столькі, колькі людзей удзельнічае ў сёнешняй усенароднай пераклічцы майстроў савецкай зямлі!

Выстаўка памагае работніку вытворчасці навуней пранізаць сваю працу навукай, людзям навукі — мацней звязаць сваю работу з інтарэсамі вытворчасці. А разам — і тым і другім — выстаўка адкрывае шлях да новага казачнага ўздыму гаспадаркі на карысць усяго соцыялістычнага грамадства.

Для свету соцыялізма характэрны самы дзейны, самы жывы ўдзел нашых рабят у творчасці новага жыцця. Гэта можна бачыць і на сельскагаспадарчай выстаўцы. Ад адной Кіеўскай вобласці ў 1940 годзе на выстаўцы ўдзельнічала 379 юных натуралістаў, а зараз выканкомам гэтай вобласці прадставіў 1230 кандыдатаў, і з іх 998 ужо зацверджаны Галоўным выставачным камітэтам.

У буржуазным грамадстве, у тым ліку і ў царскай Расіі, была балючая, невырашымая праблема бацькоў і дзяцей. Дзеці рваліся ўперад, да лепшага будучага, а бацькі іх стрымлівалі і расхалоджвалі. У нашым, новым свеце не стала гэтай праблемы. І бацькі і дзеці, і дзяды і ўнукі, і сівы акадэмік і юны натураліст — разам дружна ўдзельнічаюць у вялікай агульнанароднай будоўлі.

Адна з характэрных асаблівасцей выстаўкі 1941 года заключаецца ў тым, што перадавыя калгасы прышлі на яе з высокімі паказальнікамі па ўсіх асноўных галінах сваёй гаспадаркі. У спаборніцтве гэтых высокіх паказальнікаў дасягнулі не толькі асобныя калгасы, але і цэлыя раёны, нават вобласці і рэспублікі.

Такой з'яўляецца Днепрапетроўская вобласць. Яна дала ў сярэднім за 1937 — 1940 гг. ураджай зерпавых у 13,89 цэнтнера з гектара і ў 1940 годзе — 16,5 цэнтнера. Усе калгасы вобласці маюць па 4 жывёлагадоўчыя фермы. Па некаторых відах жывёлагадоўлі вобласць ужо к 1 студзеня 1941 года мела больш таго мінімума пагалоўя, які ўстаноўлен на канец 1942 года (напрыклад, на свіннях план перавыкананы на 23 проценты).

Або Янгі-Юльскі раён Узбекістана. У засушлівым 1940 годзе ён дабіўся на плошчы ў 9.550 гектараў ураджаю бавоўны па 28,2 цэнтнера з гектара. У раёне — 39 калгасаў, з іх 21 — удзельнікі выстаўкі. Ва ўсіх калгасах уведзен 9-польны бавоўняна-люцэрнавы севазварот, створана 139 жывёлагадоўчых ферм, 27 калгасаў сталі мільянерамі.

Вось наша горная рэспубліка — Кіргізія. Ёй належыць сусветны рэкорд ураджайнасці буракоў: з 15 тысяч гектараў абвадняемай плошчы сабрана ў 1940 годзе ў сярэднім па 420 цэнтнераў. Кіргізія займае першае месца ў краіне па ўраджайнасці бавоўняніка: з 64 тысяч гектараў сабрана ў сярэднім у 1940 годзе па 18,6 цэнтнера бавоўны-сырца.

З дасягненняў асобных звенняў і брыгад, калгасаў і раёнаў складваюцца велізарныя багацці нашай зямлі. Калгаснікі і калгасніцы, трактарысты і камбайнеры, рабочыя саўгасаў і МТС — сапраўдныя патрыёты соцыялістычнай бацькаўшчыны — нястомна клапоцяцца аб умацаванні сваёй радзімы. Чэснай працай яны дабіваюцца стварэння поўнага дастатку прадуктаў у нашай краіне, уздыму гаспадарчай і абароннай магутнасці СССР.

Магутны сілы калгаснага ладу. Яркім іх праяўленнем з'яўляецца скорасная будаўніцтва грандыёзных абвадняльных каналаў, водасховішч, дарог. У гэтым усё нарастаючым народным руху прымаюць удзел дзесяткі і сотні тысяч калгаснікаў. На выстаўцы мінулага года ў павільёне Узбекістана была ўстаноўлена выдатная панарама Вялікага Ферганскага канала імені Сталіна. Цяпер побач змантыравана панарама новага грандыёзнага збудавання — Ката-Курганскага водасховішча. У Кіргізіі будуецца буйнейшае Орта-Такойскае водасховішча з вышынёй плаціны ў 52 метры. Вялікі Чуйскі абвадняльны канал даўжынёй у 270 кіламетраў. Днямі Прэзідыум Вярхоўнага Савета СССР адзначыў паспяховае будаўніцтва буйнейшага Тшчыкскага водасховішча. Многія ўдзельнікі гэтага будаўніцтва — перадавыя калгаснікі Кубані, узнагароджаныя зараз ордэнамі і медалямі, удзельнічаюць на выстаўцы за высокія дасягненні ў развіцці сваёй грамадскай гаспадаркі.

З пачуццём вялікай радасці і законнай гордасці Савецкая краіна рыхтавалася да адкрыцця выстаўкі і ў гэтым, 1941 годзе.

І вось вы ўступаеце на яе тэрыторыю, бачыце знаёмую вежу, увенчаную фігурамі трактарыста і калгасніцы. Вы — на вялікай плошчы, са статуямі Леніна і Сталіна перад Галоўным павільёнам, з фігурай легендарнага Чапаева на павільёне Паволжа. Вы ідзеце па палацах-павільёнах, па палях і садах выстаўкі. І вас яшчэ мацней ахапляе вялікае глыбокае пачуццё — пачуццё гарачага савецкага патрыятызма, гарачай любві да сваёй радзімы, да большэвіцкай партыі, да таварыша Сталіна — мудрага генія перамог соцыялізма.

Вайна ў Еўропе, Афрыцы і Азіі

(ДЗЁННІК ВАЕННЫХ ДЗЕЯННЯЎ)

На англа-германскім фронце нічога істотнага не адбылося. Як паведамляецца ў зводцы германскага камандавання, днём 22 мая германская авіяцыя рабіла разведчыя палёты над Англіяй і англійскімі тэрытарыяльнымі водамі.

* * *

У басейне Міжземнага мора найбольш жорсткія баі адбываюцца на востраве Крыт. 21 мая на працягу ўсяго дня, указваецца ў зводцы англійскага камандавання, новыя атрады германскіх парашутыстаў і войскі, перакідваемыя на самалётах, прабавалі прызямліцца ў розных пунктах вострава. Высадка германскіх паветраных дэсантаў прадаўжаецца. Для перакідкі дэсантаў на Крыт марскім шляхам, паведамляе каірскі карэспандэнт агенцтва Рэйтэр, немцы скарыстоўваюць невялікія судны, якія перасякаюць параўнальна вузкую паласу мора паміж Крытам і Паўднёвай Грэцыяй. Згодна камюніке англійскага камандавання, германскія судны або ўцяклі або былі затоплены. Каірскі карэспандэнт агенцтва Юнайтэд Прэс сцвярджае, што германскія парашутныя дэсанты высаджваліся галоўным чынам днём. У даны момант, прадаўжае ён, баі адбываюцца ў раёне Геракліона (Кандыя), Рэтымні, Малемі, Капіі і ў заліве Суды. Немцам удалося замацавацца, перадае агенцтва Рэйтэр, толькі ў адным значным пункце — на аэрадроме ў Малемі. Ваенны аглядальнік агенцтва Рэйтэр генерал Губерт Гоф піша, што зыход баёў на востраве Крыт мае велізарнае значэнне для абодвух ваюючых старон. Наколькі можна меркаваць па маючыхся вестках, прадаўжае ён, баі развіваюцца спрыяюча для англічан. Большая частка першага германскага паветранага дэсанта знішчана, а астатняя — захвачана ў палон. Аднак немцы быстра перакідваюць па паветру буйныя падмацаванні першаму дэсантнаму атраду. Блізасць грэчаскага мацярыка да вострава Крыт дае магчымасць немцам сканцэнтраваць магутныя ваенна-паветраныя сілы і вялікія воінскія часці для ўтаржэння на востраў. Далей Гоф піша, што немцы прабуюць пад прыкрыццём цемры перакінуць падмацаванні таксама і па мору. Аднак для паспяховага ажыццяўлення гэтай задачы немцы перш за ўсё павінны замацавацца на востраве ў непасрэднай блізасці ад узбярэжжа або гавані з тым, каб прыкрыць высадку дэсанта з мора. Немцы скінулі ў розных частках вострава вялікую колькасць параўнаўча дробных атрадаў з мэтай выклікаць паніку і замяшанне, а таксама перарваць камунікацыі. Аднак невялікія атрады праціўніка, ізаліраваныя на адзінокіх узгорках і не маючыя магчымасці з'яднацца, не прадстаўляюць сур'ёзнай пагрозы. Тым не менш атака з паветра, упершыню прадпрымаемая ў такім шырокім маштабе, стварае вялікія цяжкасці для абароны, бо апошняя вымушана распыляць свае сілы на вялікай плошчы. У саставе англійскіх механізаваных сіл на Крыце, паведамляе каірскі карэспандэнт агенцтва Юнайтэд Прэс, ёсць танкі і матарызаваная артылерыя. На востраве, апрача англійскіх і аўстралійскіх войск, сканцэнтраваны 2 грэчаскія дывізіі. Газета «Таймс», закранаючы баі на востраве Крыт, піша, што англічане «маюць магчымасць не дапусціць перакідкі артылерыі і танкаў праціўніка на востраў. Ёсць дастаткова грунтоўныя падставы для таго, каб спадзявацца, што гарнізон Крыта захавае за сабой пануючае становішча ў адбываючайся жорсткай барацьбе».

У Паўночнай Афрыцы, у раёне Тобрука і ля Солума, актыўных ваенных дзеянняў не было. Адзначаецца дзейнасць разведчых атрадаў. Германскія самалёты, гаворыцца ў зводцы германскага камандавання, бамбардыравалі харчовыя базы паблізу Тобрука і атакавалі па дарозе Солум—Сідзі-Барані аўтакалону англічан. Англійская авіяцыя, перадае карэспандэнт агенцтва Асошыэйтэд Прэс, зрабіла налёт на германскія аўтатранспартныя калоны ў Лівіі. Бамбардыроўцы падвергся таксама Бенгазі.

Ва Усходняй Афрыцы, у Абісініі, згодна зводкі італьянскага камандавання, англійскія часці прадаўжаюць аказваць націск на італьянскія пазіцыі ў раёне Гала-Сідамо. У камюніке англійскага камандавання на Бліжнім Усходзе паведамляецца, што ў раёне Гондара англа-суданскія войскі ўвайшлі ў цеснае сутыкненне з італьянскімі войскамі ў ваколіцах Чыльгі. У гэтым раёне дзве італьянскія дывізіі акружаны англійскімі калонамі, наступаючымі з поўначы і поўдня. На захад ад Шашамана англійскія войскі атакавалі асноўныя пазіцыі італьянскіх войск. Італьянцы прадпрынялі контратаку, у якой удзельнічалі танкі.

У Паўднёвай Абісініі англійскія перадавыя часці атакавалі ар'ергард італьянцаў, які складаўся з трох батальёнаў каланіяльных войск і штаба брыгады.

* * *

У Іраку асноўныя баі адбываліся ў раёне Эль-Фалуджы. Іракскія войскі, гаворыцца ў камюніке іракскага камандавання, атакавалі войскі англічан у раёнах Эль-Фалуджы і Хабаніі. Паводле паведамлення багдадскага карэспандэнта агенцтва Гавас-Офі, у Іраку аб'яўлена, што горад Эль-Фалуджа зноў перайшоў у рукі іракскіх войск. На паўднёвым фронце адзначаецца дзейнасць іракскай авіяцыі. Самалёты іракскіх паветраных сіл бамбардыравалі ваенны лагер англічан у Сінельдэбане.

Англійскія самалёты зрабілі разведчыя налёты над лагерамі Вашваш і Рашыд, а таксама над Багдадам.

23 мая. (ТАСС)

ДА СТАНОВІШЧА ФРАНЦУЗСКАГА ГАНДЛЁВАГА ФЛОТА

ЛОНДАН, 23 мая. (ТАСС). Як перадае агенцтва Рэйтэр, французскі танкер «Шэхерэзада», які ішоў з грузам нафты з ЗША ў Касабланку, захвачан у Атлантычным акіяне англійскім ваенным караблём.

У англійскім міністэрстве эканамічнай вайны атрыманы весткі, што французскае марское міністэрства абавязала капітанаў французскіх гандлёвых суднаў тапіць або выводзіць са строю судны ў выпадку небяспекі папасці ў рукі англічан.

ШАНХАЙ, 23 мая. (ТАСС). Агенцтва Домей Цусін паведамляе, што ў сувязі з пагаршэннем франка-амерыканскіх адносін і каб унікнуць захвату ЗША французскіх суднаў на Філіпінах французскія параходы не будуць заходзіць у Манілу.

ДА АДКЛІКАННЯ ДЫПЛАМАТЫЧНЫХ ПРАДСТАЎНІКОЎ З ПАРЫЖА

ВАШЫНГТОН, 23 мая. (ТАСС). На пытанні прадстаўнікоў друку, дзяржаўны сакратар ЗША Хэл адказаў, што, па яго думцы, патрабаванне Германіі адклікаць дыпламатычныя прадстаўніцтвы з Парыжа не пашыраецца на консульскіх прадстаўнікоў. Зараз у Парыжы 7 амерыканскіх консульскіх работнікаў.

Агенцтва Юнайтэд Прэс сцвярджае, што калі Германія патрабуе адклікання з Парыжа консульскіх прадстаўнікоў, то ЗША, магчыма, прадпрымуць адказныя меры.

АД'ЕЗД АНГЛІЧАН І АМЕРЫКАНЦАЎ З БЕЙРУТА

НЬЮ-ЙОРК, 23 мая. (ТАСС). Па паведамленню агенцтва Асошыэйтэд Прэс англійскі консул у Бейруце выехаў у Палестыну. Перад ад'ездам ён звярнуўся да амерыканскага консула з просьбай прадстаўляць у Бейруце англійскія інтарэсы. Звыш 100 англічан і амерыканцаў, у тым ліку выкладчыкі і студэнты амерыканскага універсітэта выехалі з Бейрута у Палестыну.

ЕГІПЕЦКІ КОНСУЛ У БЕЙРУЦЕ ПРАПАНАВАЎ ЕГІПЦЯНАМ ВЫЕХАЦЬ З СІРЫІ І ЛІВАНА

НЬЮ-ЙОРК. 23 мая. (ТАСС). Як паведамляе агенцтва Асошыэйтэд Прэс, егіпецкі консул у Бейруце прапанаваў пражываючым у Сірыі і Ліване егіпцянам як мага хутчэй выехаць у Егіпет.

ПАТРАБАВАННІ АДМЕНЫ ЗАКОНА АБ НЕЙТРАЛІТЭЦЕ ЗША

НЬЮ-ЙОРК, 23 мая. (ТАСС). Па паведамленню агенцтва Юнайтэд Прэс, ваенны міністр Стымсон у гутарцы з прадстаўнікамі друку заклікаў ЗША разглядзець пытанне аб адмене закона аб нейтралітэце. Стымсон заявіў: «Гэты закон парушае адну з важнейшых традыцый нашай знешняй палітыкі — свабоду мораў». Учора марскі міністр Нокс у гутарцы з прадстаўнікамі друку таксама заклікаў ЗША да адмены закона аб нейтралітэце. Агенцтва ўказвае, што гэтыя заявы Стымсона і Нокса, як відаць, з'яўляюцца падрыхтоўкай да правядзення ўрадам кампаніі з мэтай пераканаць кангрэс адмяніць закон.

Далей агенцтва заяўляе, што адмена гэтага закона дасць амерыканскім суднам магчымасць дастаўляць снаражэнне і ўзбраенні непасрэдна ў Англію.

БАРАЦЬБА РАБОЧЫХ ЗАВОДА ФОРДА

НЬЮ-ЙОРК, 23 мая. (ТАСС). Па паведамленню агенцтва Юнайтэд Прэс з Дэтройта, на заводзе Форда ў Рывер Руж урадавая камісія па працоўных канфліктах правяла сярод рабочых апрос з мэтай устанавіць, якому прафсаюзу рабочыя жадаюць даручыць прадстаўляць свае інтарэсы. Большасць рабочых аддала свае галасы прафсаюзу аўтамабільных рабочых, уваходзячаму ў Кангрэс вытворчых прафсаюзаў. Такім чынам прафсаюз, уваходзячы ў КВП, атрымаў права весці перагаворы з прадстаўнікамі камісіі ад імені рабочых завода. Прадстаўнік прафсаюза заявіў, што прафсаюз намераны неадкладна пачаць перагаворы з камісіяй з мэтай дабіцца павышэння заработнай платы, прызнання прафсаюза, прадастаўлення рабочым аплочаных адпускоў і г. д. Вынікі апроса, адзначае агенцтва, з'яўляюцца велізарнай перамогай рабочых. Да гэтага часу кампанія Форда ўпарта адмаўлялася весці перагаворы з прафсаюзамі.

Вайна ў Кітаі

(АГЛЯД З 16 ПА 23 МАЯ)

На працягу мінулага тыдня баі на поўдні правінцыі Шаньсі прадаўжаліся з неаслабяваючай сілай. На апошніх даных, у баях удзельнічае каля 120 тысяч японцаў і каля 180 тысяч кітайцаў. Японскія войскі прабуюць зламіць супраціўленне кітайцаў і ачысціць увесь раён гор Чжунцяошань, каб выйсці на паўночны бераг ракі Хуанхэ і авалодаць пануючымі ў гэтым месцы пераправамі праз раку. Гэту задачу ўдалося ажыццявіць толькі адной японскай калоне, якая, хоць і дасягнула берага Хуанхэ, але не змагла прыступіць да фарсіравання ракі, бо яе сілы значна аслаблі ў цяжкіх баях. Яна вымушана была зноў павярнуць на поўнач, каб забяспечыць бяспеку свайго тыла. Кітайскія войскі прадаўжаюць аказваць супраціўленне ў горных раёнах, не даючы японцам сканцэнтраваць свае сілы на якім-небудзь адным участку фронта.

Баі ў правінцыі Чжэцзян, на поўдзень ад станцыі Чжуцзі, на Чжэцзян-Цзянсійскай чыгунцы, прынялі зацяжны характар. Японскім войскам у першыя дні мінулага тыдня ўдалося зламіць супраціўленне кітайцаў і перайсці ў наступленне. Аднак неўзабаве кітайскія войскі, прыпыніўшы наступленне праціўніка, перайшлі ў контрнаступленне. Раніцой 20 мая кітайцы падышлі ўжо да Чжуцзі і к вечару таго-ж дня авалодалі горадам. Японскія войскі адступілі на поўнач, а кітайцы ўмацаваліся на пазіцыях у ўзгорыстых раёнах у ваколіцах горада.

За апошнія дні баі ўзмацніліся таксама ў правінцыі Фуцзянь. Кітайскія войскі, якія аказваюць супраціўленне японцам на захад і паўночны захад ад Фучжоу, адцяснілі японцаў да горада. Баі ідуць у ваколіцах горада.

На поўначы правінцыі Хубэй упорныя баі ідуць у раёне Суйсянь - Цзаоян. За мінулы тыдзень горад Цзаоян не раз пераходзіў з рук у рукі і зноў заняты кітайцамі. Японскія войскі вымушаны былі адступіць у напрамку на Хуантанчэн.

У Паўднёвым Кітаі баі прадаўжаюцца ва ўсходняй частцы правінцыі Гуандун у раёне Боло-Вэйчжоу.

23 мая (ТАСС).

ВОСТРАЎ КРЫТ

(Даведка)

Грэчаскі востраў Крыт аказаўся цяпер у цэнтры ваенных дзеянняў ва ўсходняй частцы Міжземнага мора. Пасля адступлення англійскіх войск з Балканскага паўвострава і заняцця Пелапанеса германскімі часцямі англічане захавалі Крыт, як перадавую базу, пануючую над важнейшымі камунікацыямі ў гэтай частцы Міжземнага мора.

Стратэгічнае значэнне Крыта вызначаецца яго геаграфічным палажэннем на марскіх шляхах з Еўропы да азіяцкага ўзбярэжжа Міжземнага мора і да Егіпта. Крыт выцягнуўся як-бы натуральным бар'ерам паміж астравамі Эгейскага мора і Міжземным морам.

Крыт — адзін з самых вялікіх астравоў Міжземнага мора. Ён уступае па велічыні толькі Сіцыліі, Сардыніі і Кіпру. Плошча вострава—8.590 кв. км., ён мае прадаўгаватую форму. Даўжыня яго з усходу на захад складае 260 км., шырыня з поўначы на поўдзень — ад 8 да 55 км. Насельніцтва вострава — 386 тысяч чалавек. Большасць насельніцтва — грэкі.

З X века востраў каланізован грэкамі, ён уваходзіў у састаў Візантыйскай імперыі, знаходзіўся пад уладай арабаў, потым турак, з 1898 г. атрымаў аўтаномію — пад «заступніцтвам дзяржаў» і пасля балканскай вайны, у 1913 г., быў далучан да Грэцыі.

Уздоўж вострава цягнецца ланцуг гор, якія крута абрываюцца на паўднёвым, не маючым гаваней, беразе і спадзіста спускаюцца на паўночны бок вострава. На гэтым паўночным беразе многа добрых бухт, і тут пераважна размешчаны гарады. Галоўны горад і порт вострава — Кандыя, або Гераклion (33 тысячы жыхароў). Іншыя вялікія гарады — вялікі гандлёвы порт Канія (26,6 тысячы), Рэтымні (8,6 тысячы). Ад бухты Канія на ўсход скалісты паўвостраў Акротыры служыць абаронай выдатнай прыроднай гавані Суды, прыгоднай для стаянкі вялікіх караблёў. Далей на ўсход размешчаны бухты Кандыя і Малія, затым глыбокая бухта Мерабела і бухта Сітыя.

Пануючыя пазіцыі вострава Крыт, якбы замыкаючага выхад з Эгейскага мора ў Міжземнае, вызначылі яго значэнне, як марской і авіяцыйнай базы, кантралюючай марскія камунікацыі ў гэтай частцы Міжземнага мора. З развіццём ваенных дзеянняў у басейне Міжземнага мора Мальта, як месца стаянкі англійскага флота, стала аб'ектам пастаянных паветраных бамбардыровак германскай і італьянскай авіяцыі. Тым большае значэнне набывае Крыт. Гавань Суды, напрыклад, аказалася надзейным укрыццём для англійскага міжземнаморскага флота. Яна добра ўмацавана і абаронена берагавой артылерыяй, выгадна размешчанай на акружаючых высотах.

Пасля капітуляцыі грэчаскай арміі на востраў Крыт пераехалі грэчаскі кароль і грэчаскі ўрад, што падкрэсліла значэнне Крыта. Але пасля заняцця Пелапанескага паўвострава і ўсёй Грэцыі наогул германскімі войскамі становішча Крыта стала значна больш уразлівым. Германа-італьянскія паветраныя сілы, маючы аэрадромы ў Грэцыі, на Дадэканескіх астравах, на радзе грэчаскіх астравоў і ў Паўночнай Афрыцы, атрымалі больш шырокую магчымасць наносіць удары англійскім базам і камунікацыям у гэтай частцы Міжземнага мора. Аддаленасці ад германскіх аэрадромаў да Крыта з пункту гледжання магчымасцей сучаснай авіяцыі нікчэмныя. З вострава Радос да Гераклiона — 30 — 40 лётных мінут, ад Афін да Гераклiона — 40 — 50 мінут.

Уладанне Крытам мае вялікае значэнне для той і другой ваюючай стараны. І пераход вострава з адных рук у другія аказаў-бы ўплыў на абстаноўку на міжземнаморскім фронце вайны.

З'ЕЗД РАДЫКАЛЬНАЙ ПАРТЫІ ЧЫЛІ

НЬЮ-ЙОРК, 23 мая. (ТАСС). Па паведамленню агенцтва Асошыэйтэд Прэс з Сант-Яго (Чылі). 20 мая закончыўся з'езд радыкальнай партыі. З'езд аднавіў у партыі пяць членаў кабінета, выключаных месяц назад у сувязі з тым, што яны не выканалі патрабавання партыі аб уходзе ў адстаўку. Усе пяць членаў кабінета далі абяцанне ў далейшым не парушаць партыйнай дысцыпліны. Шосты член кабінета — радыкал міністр унутраных спраў Олаварыя адмовіўся даць такое абяцанне.

Радыкальная партыя ў свой час патрабавала, каб радыкалы — члены кабінета пайшлі ў адстаўку пасля таго, як Олаварыя выдаў распараджэнне аб закрыцці комуністычнай газеты «Эль сігло».

Агенцтва адзначае, што правым элементам радыкальнай партыі не ўдалося захапіць у свае рукі кіраўніцтва з'ездам.

ФІНАНСАВАЕ СТАНОВІШЧА ФІНЛЯНДЫІ

ХЕЛЬСІНКІ, 23 мая. (ТАСС). У фінляндскім журнале «Эканамічнае жыццё» апублікаван артыкул міністра фінансаў Пекала, у якім гаворыцца, што дзяржаўны доўг Фінляндыі складае 18,5 мільярда марак. Бюджэт у мінулым годзе быў зведзен з дэфіцытам у 2,5 мільярда марак. Дэфіцыт да канца бягучага года дасягне 5—6 мільярдаў марак, а доўг павысіцца да 22—23 мільярдаў марак. Калі яшчэ ўлічыць расходы на пакрыццё ваенных страт, падкрэслівае Пекала, то доўг дасягне 35 мільярдаў марак, а, магчыма, і большай сумы.

ПЕРАГАВОРЫ АНГЛІІ З ЛАЦІНА - АМЕРЫКАНСКІМІ КРАІНАМІ

НЬЮ-ЙОРК, 23 мая. (ТАСС). Паводле паведамлення агенцтва Асошыэйтэд Прэс, англічане вядуць перагаворы з прадстаўнікамі лаціна-амерыканскіх краін аб закупцы больш 100 замежных параходаў, укрыўшыхся ў портах Лацінскай Амерыкі.

ЗАМЕЖНАЯ ХРОНІКА

На паведамленню агенцтва Юнайтэд Прэс, у ЗША выпускаецца штомесячна сто цяжкіх бамбардыроўшчыкаў.

* * *

Улады Гібралтара пачалі эвакуацыю насельніцтва: 22 мая адсюль на параходзе ў суправаджэнні ваенных караблёў адпраўлена 800 чалавек.

* * *

Міністэрства пошт ЗША аб'явіла, што ўрад ЗША спыняе паштовую сувязь з Францыяй.

* * *

У Паўднёва-Афрыканскім Саюзе знаходзіцца цяпер да 18 тысяч італьянскіх ваеннапалонных.

* * *

У Канадзе пабудаван першы цяжкі танк суправаджэння пяхоты. Вага танка — каля 25 тон. Максімальная хуткасць — 32 кілометры ў гадзіну.

* * *

У Алахабадзе (Індыя) за апошнія два дні ў сутычках паміж індусамі і мусульманамі было забіта 3 чалавекі і 6 ранена. У Бамбеі 22 мая зноў адбыліся сутычкі паміж індусамі і мусульманамі. У адным раёне паліцыя адкрыла агонь па натоўпе. Чатыры чалавекі забіта і шэсць ранена. Многія пацярпеўшыя накіраваны ў шпіталь.

23 мая (ТАСС).

Адказны рэдактар Г. Т. МІНЧУКОЎ.

Беларускі Інстытут Народнай Гаспадаркі Ім. В. В. Куйбышэва

АБ'ЯЎЛЯЕ НАБОР СТУДЭНТАЎ

на 1941/42 вучэбны год.

Інстытут рыхтуе высокакваліфікаваных эканамістаў па спецыяльнасцях:

а) **Планавы факультэт**—эканамістаў-планавікоў для сістэмы Дзяржплана, наркаматаў і дзяржорганаў;

б) **Фінансавы факультэт**—эканамістаў-фінансістаў для сістэмы наркамфіна і банкаў;

в) **Гандлёва-эканамічны факультэт**—1) тавараведаў для гандлюючых арганізацый і прамысловасці, 2) эканамістаў-планавікоў савецкага гандлю;

г) **Факультэт народна-гаспадарчага ўліку**—эканамістаў-статыстыкаў для сістэмы Цэнтральнага статыстычнага ўпраўлення (ЦСУ) Дзяржплана СССР.

Тэрмін навучання ў інстытуце—4 гады.

Іншагароднія забяспечваюцца інтэрнатам.

Студэнты-выдатнікі вучобы забяспечваюцца стыпендыяй згодна пастановы СНК СССР.

У інстытут прымаюцца асобы ва ўзросце ад 17 да 35 год, маючыя закончаную сярэднюю асвету, або атрымаўшыя атэстат аб сканчэнні сярэдняй школы ў парадку экстэрната.

Паступаючыя ў інстытут падвяргаюцца прыёмным іспытам па наступных прадметах:

па ўсіх спецыяльнасцях, апрача тавараведаў, рускай мове і літаратуры, беларускай мове і літаратуры, матэматыцы, геаграфіі, гісторыі народаў СССР.

На профілю тавараведаў:

рускай мове і літаратуры, беларускай мове і літаратуры, матэматыцы, фізіцы, хіміі.

Заявы падаюцца на імя дырэктара інстытута з указаннем факультэта і прыкладаннем: аўтабіяграфіі, атэстата аб сканчэнні сярэдняй навучальнай установы (у арыгінале), 3-х фотакартачак (размерам 3—4 сантыметры, без галаўнога ўбора), даведку аб адносінах да воінскай павіннасці (для ваеннаабавязаных). Пашпарт прад'яўляецца асабіста.

Прыём заяў з 26 чэрвеня.

Пачатак іспытаў з 1 жніўня.

Інстытут прымае заявы аб допушчэнні да здачы экзаменаў экстэрнаў па асобных дысцыплінах або па ўсіх дысцыплінах вучэбнага плана ўказаных факультэтаў. Экстэрны, вытрымаўшыя дзяржаўныя экзамены, атрымоўваюць дыплом аб сканчэнні інстытута з адпаведнай кваліфікацыяй на агульных асновах.

Праспект інстытута і палажэнне аб экстэрнаце высылаецца па патрабаванню.

Адрас інстытута: **г. Мінск, Універсітэцкі гарадок, Інстытут Народнай Гаспадаркі імені В. В. Куйбышэва.**

ДЫРЭКЦЫЯ.

1941 — 42 вучэбны год.

БРЭСЦКАЕ ДЗЯРЖАЎНАЕ МУЗЫКАЛЬНАЕ ВУЧЫЛІШЧА

АБ'ЯЎЛЯЕ НАБОР

на наступныя аддзелы:

Раяль, скрыпка, альт, віяланчэль, контрабас, флейта, габой, кларнет, фагот, труба, валторна, труба і трамбон, пенне, домра, мандаліна, балалайка, гітара.

Тэарэтычны аддзел.

Музыкальнае вучылішча рыхтуе: выканаўцаў і выкладчыкаў на ўсіх музыкальных інструментах, вакалістаў, выкладчыкаў у дзіцячых музыкальных школах і кіраўнікоў музыкальнай самадзейнасці. Тэрмін абучэння 5 год. Закончыўшыя поўны курс музыкальнага вучылішча накіроўваюцца на самастойную прафесіянальную работу.

ПРАВІЛЫ ПРЫЁМУ

1. У музыкальнае вучылішча прымаюцца грамадзяне Саюза ССР абодвага полу ва ўзросце ад 16 да 25 год (на вакальны аддзел ад 18 год, пры наяўнасці сфарміраваўшагася голасу), маючыя агульную адукацыю ў аб'ёме сямі класаў агульнаадукацыйнай сярэдняй школы.

Паступаючыя падвяргаюцца экзаменам па наступных прадметах:

1. Спецыяльнасці і муз. тэарэтыч. прадметах.
2. Гісторыі народаў СССР, 3. Рускай мове і літаратуры, 4. Беларускай мове і літаратуры.

Выдатнікі сярэдняй школы ад экзаменаў па агульных прадметах вызваляюцца.

Прыём заяў з 25 мая па 15 жніўня 1941 года.

Экзамены адбудуцца з 15 жніўня па 25 жніўня.

Заявы падаваць на імя дырэктара з прыкладаннем наступных дакументаў: аўтабіяграфіі, трох фотакартачак, метрыч. выпіскі, дакумента аб адукацыі, даведкі аб стане здароўя.

Навучанне бясплатнае, назначэнне стыпендый вытвараецца на аснове пастановы СНК СССР ад 12 кастрычніка 1940 года.

ДЫРЭКЦЫЯ.

СЕННЯ Ў КІНОТЭАТРАХ

Кінотэатр 1 МАЯ	Кінотэатр „КІМ“
ЦАНА ЖЫЦЦЯ	РАЗГРОМ ЮДЗЕНІЧА
Пачатак сеансаў 6, 7.45, 9.30, 11.15	Пачатак сеансаў 5, 6.30, 8, 9.30, 11

ДА ВЕДАМА ЎСІХ КІРАЎНІКОЎ І ГАЛОЎНЫХ БУХГАЛТАРАЎ ПРАДПРЫЕМСТВАЎ І ЎСТАНОЎ

У сувязі з прадстаячым першым тыражом па пазыцы трэцяй пяцігодкі (выпуск 3-га года), які адбудзецца у г. Петразаводску 7—8 чэрвеня, усе **аблігацыі гэтай пазыкі павінны быць неадкладна ўручаны падпісчыкам** і не пазней **1 чэрвеня** справаздачы аб раздачы аблігацый па ўстаноўленай форме павінны быць зданы ў ашчадныя касы.

Брэсцкае аблупраўленне дзяржпрацашчадкас і дзяржкрэдыта.

Даводзіцца да ведама спорт-арганізацый, школ, рамесленых вучылішч і грамадзян гор. Брэста, што з 25 мая г.г.

пачала функцыяніраваць

ЛОДАЧНАЯ СТАНЦЫЯ „Дынамо“.

Калектывам і грамадзянам адпускаюцца на пракат байдаркі па даступных цэнах.

ДЫРЭКЦЫЯ.

Брэсцкай абласной базе „Галоўмясамолзбыт“

ТЭРМІНОВА ПАТРАБУЕЦЦА галоўны бухгалтар

Умовы па дагаворанасці.

З прапановамі звяртацца па адрасу гор. Брэст, Савецкая 83, да тав. Волкава.

АБЛСПАЖЫЎСАЮЗУ

ПАТРАБУЮЦЦА

Бухгалтары-рэвізоры і галоўныя бухгалтары для работы ў апараце аблспажыўсаюза і райспажыўсаюзаў.

З прапановамі звяртацца г. Брэст, Савецкая 23, аддзел кадраў.

З 25 мая па 12 чэрвеня 1941 года ў Брэсцкім Доме піянераў і школьнікаў (вул. Стаханава 4) **адкрыта гарадская выстаўка дзіцячай творчасці.**

Выстаўка адкрыта штодзённа з 14 да 22 гадз. вечара.

Уваход свабодны.

Выстаўком.

Рэдакцыі газеты „ЗАРА“

ПАТРАБУЕЦЦА

МАШЫНІСТКА

ведаючая беларускую мову.

З прапановамі звяртацца па адрасу:

Савецкая 25.

Тыраж 18000. Адрас рэдакцыі: Брэст, вугал Савецкай і Пушкінскай № 18 25 (2-гі паверх). Тэлефоны: адказнага рэдактара — 1-17, нам. адказнага рэдактара — 7-56, адказнага сакратара і аддзела пісем № 615. Аддзелы: эканамічны, партыйны і прапаганды — 1-23 і начная рэдакцыя — 1-11. УД— 1172 Друкарня ім. Варашылава.